

ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการนโยบายสมุนไพร แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2568

วันที่ 20 มกราคม 2568 เวลา 09.30 – 13.30 น.
ณ ห้องประชุมสุวรรณพุกษ์ อาคาร 1 ชั้น 1
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ดาวน์โหลดเอกสาร

<https://moph.cc/NcaZ8U9M>

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

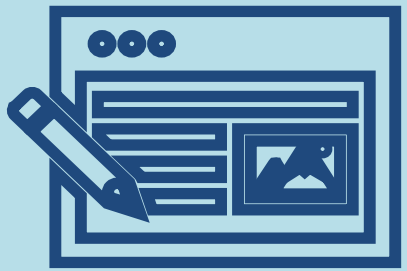

วาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม

2.1 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2567 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2567

มีการแจ้งเวียนรายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2567 (สร. 0509.04/ว19) ให้คณะกรรมการฯ รับรองรายงานการประชุมดังกล่าวกลับมาภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2567

ไม่มีหน่วยงานใดแก้ไขรายงานการประชุม

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2567

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

3.1 สรุปสาระสำคัญการประชุมคณะกรรมการนโยบาย สมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2567

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

โดย ฝ่ายเลขานุการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

นายประเสริฐ จันทรรวงทอง
รองนายกรัฐมนตรี

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

3.3 ความก้าวหน้าการกำหนดพิกัดศุลกากร (HS code) ระดับ 11 หลัก สำหรับสมุนไพร

1

รับทราบและเร่งรัดให้กรมศุลกากร
ดำเนินการกำหนดรหัสสถิติ
สำหรับสมุนไพร ทั้ง 6 รายการ

มติที่ประชุม

2

มอบหมายฝ่ายเลขานุการติดตาม
และรายงานความก้าวหน้าใน
ที่ประชุมครั้งถัดไป

วาระที่ 4 เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

4.1 การแก้ไขปัญหาระงืดแอลกอฮอล์สำหรับ อุตสาหกรรมสมุนไพร

มติที่ประชุม

1 เห็นชอบในหลักการแนวทางการแก้ไข
ปัญหาราคาแอลกอฮอล์ตามเสนอ

2 มอบหมายคณะกรรมการส่งเสริม
อุตสาหกรรมฯหารือร่วมกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องและนำเสนอต่อที่ประชุมในครั้งถัดไป

4.2 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

มติที่ประชุม

1 เห็นชอบสรุปผลงานสำคัญภายใต้แผนปฏิบัติการฯ
ปีงบประมาณ 2567 และให้ลำดับความสำคัญสิ่งที่ต้องดำเนินการ

2 มอบหมายคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข
ปัญหาตามเสนอ ดังนี้

• ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถสะท้อนความเชื่อมโยงของ
supply chain ในอุตสาหกรรมสมุนไพรได้

• ตัวเลขยังไม่สะท้อนการลงทุนในอุตสาหกรรมสารสกัดสมุนไพร
• ยังไม่เห็นศักยภาพในการแข่งขันของ SMEs

• ยังไม่เห็นความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกสมุนไพร
ของประเทศเมื่อเทียบกับประเทศอื่น
• จำนวนครั้งการสั่งใช้ยาไม่ได้สะท้อนมูลค่าการใช้ยาสมุนไพรที่
แท้จริงในระบบบริการสุขภาพ

• ระบบกลไกที่พัฒนาไม่มีวิธีการวัดที่สะท้อนความสำเร็จของ
การเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนทุนวิจัยด้านสมุนไพร

4.3 แผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year ปี 2568 - 2570

มติที่ประชุม

1 เห็นชอบในหลักการให้สมุนไพร 5 รายการ ได้แก่ ขมิ้นชัน ไพล
กระชายดำ กระท่อม กัญชา/กัญชง เป็น Herb of the year
ปี 2568-2570

2 เห็นชอบให้นำขมิ้นชันเป็นสมุนไพรนำร่อง
Herb of the year ปี 2568

3 มอบหมายคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อน
ขมิ้นชันตามแผนการขับเคลื่อนในระยะ 1 ปี และมอบคณะกรรมการที่
ปรึกษาฯ กำกับติดตาม และบูรณาการ ระหว่างกระทรวงและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอในครั้งต่อไป

4 ให้นำเสนอแผนการขับเคลื่อนสมุนไพร 4 รายการ ได้แก่ ไพล
กระชายดำ กระท่อม กัญชา/กัญชง ให้ที่ประชุมพิจารณาต่อไป

วาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 แผนการยกระดับผู้ประกอบการ ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรรายย่อย

มติที่ประชุม

- 1 เห็นชอบแผนการยกระดับผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรรายย่อย ในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568-2570) ตามเสนอ
- 2 มอบหมายคณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมฯ ดำเนินการตามแผนการยกระดับผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรรายย่อย ในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568-2570)

5.2 การสร้างแบรนด์ (Branding) ภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทย

มติที่ประชุม

- 1 เห็นชอบแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์สมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568 – 2570) ตามเสนอ
- 2 มอบหมายทุกหน่วยงานใช้ Key Message "THINK Wellness THINK Thai Herb" ในการประชาสัมพันธ์สมุนไพรไทยและผลิตภัณฑ์สมุนไพร

THINK WELLNESS
THINK THAI HERB

5.3 แผนงานบูรณาการนำสมุนไพร สู่การสร้างเศรษฐกิจ

มติที่ประชุม

- 1 เห็นชอบในหลักการเพื่อเสนอให้มีแผนงานบูรณาการนำสมุนไพรสู่การสร้างเศรษฐกิจ
- 2 มอบหมายฝ่ายเลขานุการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์กำหนดแผนงานบูรณาการนำสมุนไพรสู่การสร้างเศรษฐกิจ เสนอประธานกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ลงนามถึงสำนักงบประมาณ

วาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

4.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year: ขมิ้นชัน ในระยะ 1 ปี

4.1.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนขมิ้นชัน ในระยะ 1 ปี : **ต้นน้ำ**
โดย ผู้แทนคณะกรรมการวัตถุอันตราย

4.1.2 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนขมิ้นชัน ในระยะ 1 ปี : **กลางน้ำ**
โดย ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ผู้แทนคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร
ผู้แทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

4.1.3 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนขมิ้นชัน ในระยะ 1 ปี : **ปลายน้ำ**
โดย ผู้แทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ
ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

การขับเคลื่อนขมิ้นชันใน **ระยะ 1 ปี**

เป้าหมาย

การเคลมสรรพคุณขมิ้นชัน เรื่องระดับน้ำตาลในเลือด
(ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ประเภท ค.)

คาดการณ์

มูลค่าการใช้ขมิ้นชันเพิ่มขึ้น **280 ลบ./ปี**

โอกาสทางการตลาด **2,800 ลบ./ปี**

การเคลมสรรพคุณหรือส่งเสริมภาพลักษณ์
ขมิ้นชันเรื่องความงาม

คาดการณ์

มูลค่าการใช้ขมิ้นชันเพิ่มขึ้น **1,315 ลบ./ปี**

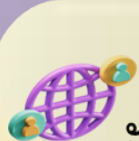
โอกาสทางการตลาด **6,550 ลบ./ปี**

ต้นน้ำ

คัดเลือกสายพันธุ์ขมิ้นชันที่เป็นสายพันธุ์เฉพาะ
ของไทย

สร้างเครือข่ายผู้ผลิตขมิ้นชัน เพื่อให้ได้
วัตถุดิบที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ

(ร่าง) กฎระเบียบที่เอื้อต่อการคุ้มครองขมิ้นชันสาย
พันธุ์เฉพาะของไทย

กลางน้ำ

จัดทำมาตรฐานสารสกัด

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสารสกัด และ Active
Pharmaceutical Ingredients (API) จากขมิ้นชัน

กำหนดเป้าหมายวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
ร่วมกับภาคเอกชน

รวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนการ
บ่งชี้สรรพคุณ เรื่อง ระดับน้ำตาลในเลือด (ค.)

ปลายน้ำ

ผลักดันการทำ positive list
เรื่อง ระดับน้ำตาลในเลือด (ค.)

ศึกษาภาวะเปรียบเทียบตลาดเป้าหมาย พร้อม
กำหนดแนวทางการค้าระหว่างประเทศ

สื่อสารประโยชน์ของขมิ้นชันเพื่อสร้าง
การยอมรับและความเชื่อมั่นตามเป้า
ผลิตภัณฑ์ที่กำหนด

4.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year: นมชั้น ในระยะ 1 ปี

4.1.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนนมชั้น ในระยะ 1 ปี : ต้นน้ำ

โดย ผู้แทนคณะอนุกรรมการวัตถุเสพติด

พันธุ์ขมิ้นชันของไทยที่ได้รับการรับรองพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร

พันธุ์ตรัง 1

พันธุ์ตรัง 84-2

ขมิ้นชัน (2 พันธุ์)	พันธุ์ตรัง 1 (สายต้น T11)	กรมวิชาการเกษตร/จังหวัดตรัง
	พันธุ์ตรัง 84-2	กรมวิชาการเกษตร/จังหวัดตรัง

การพัฒนาพันธุ์พืชเพื่ออุตสาหกรรมยาและอาหาร มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาพันธุ์พืชขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้เครื่องมือแปรรูปอัตโนมัติ (ลดปัญหาด้านแรงงาน) เช่น เครื่องล้าง เครื่องปอก 2 พันธุ์ คือ (กรมวิชาการเกษตร)

1) กลุ่มทอง (อุตสาหกรรมยา) สายพันธุ์ T65-88 (ตัง 3)

ผลผลิต 1.6 กก./ต้น - 1,800 - 2,000 กก./ไร่ ทดสอบความพึงพอใจของเกษตรกรแล้ว

สารสำคัญ เคอร์คูมินอยด์ 7.8 - 9 % (มาตรฐาน 5 %)

Tr3
(T65-08)

2) กลุ่มด่าง (อุตสาหกรรมอาหาร) สายพันธุ์ Tr2 (D65-03) และ Tr4 (D65-29)

ผลผลิต 1.8 - 2.0 กก./ต้น - 2,000 - 2,200 กก./ไร่ ทดสอบความพึงพอใจของเกษตรกรแล้ว

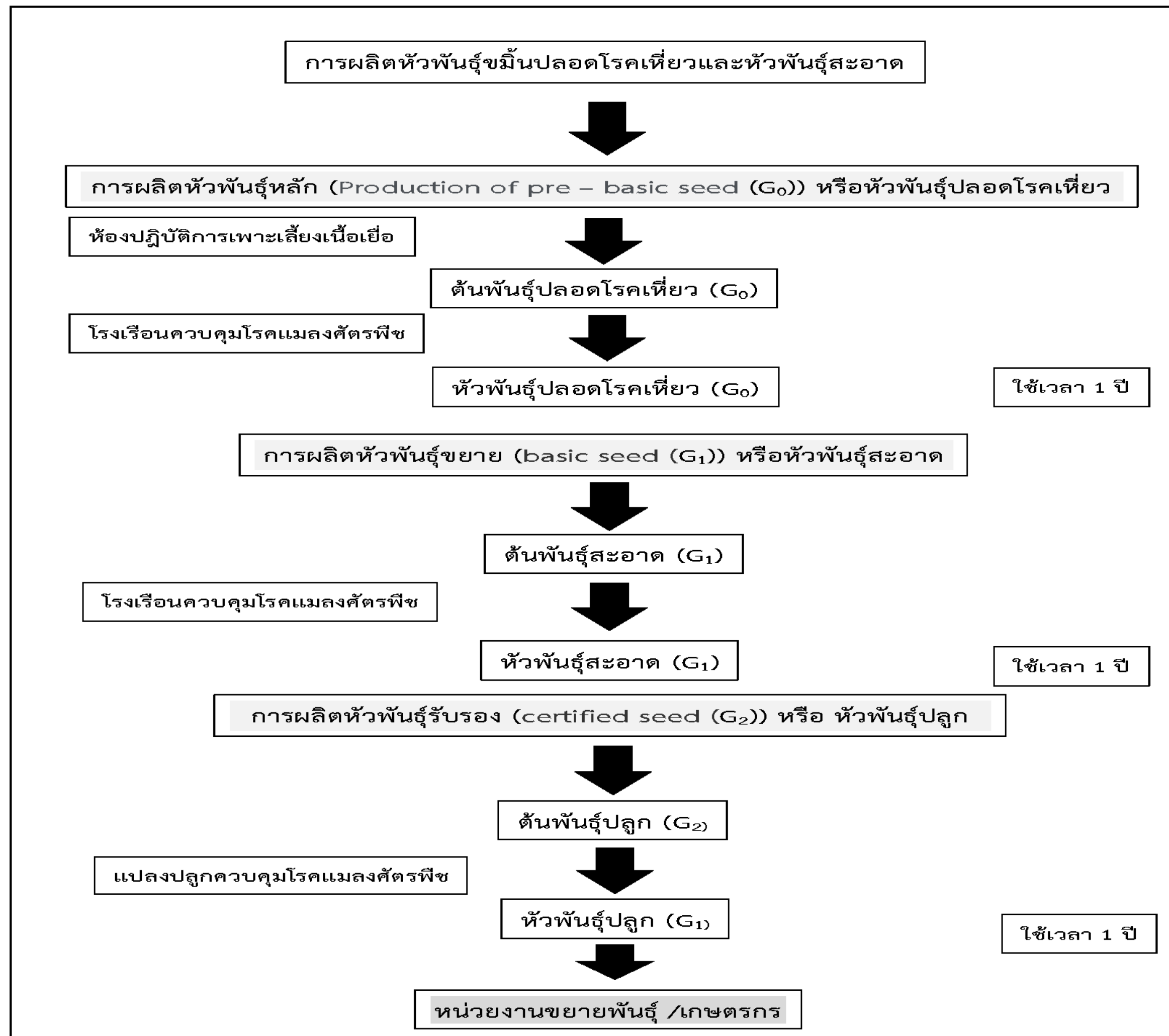
สารสำคัญ เคอร์คูมินอยด์ 7.8 - 9 % (มาตรฐาน 5 %)

Tr4
(D65-29)

Tr2
(D65-03)

การผลิตหัวพันธุ์ดีเพื่อส่งเสริมการปลูก (ขมิ้นชัน ไพล กระชายดำ) งบประมาณโครงการส่งเสริมและ
พัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ผลิตหัวพันธุ์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปลูกให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย
ในจังหวัด พิจิตร มหาสารคาม เพชรบูรณ์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม อำนาจเจริญ อุบลราชธานี
อุทัยธานี เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนให้กับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขยายพันธุ์ มีการดำเนินการผลิตในปี 2567
(กรมวิชาการเกษตร)

การผลิตหัวพันธุ์ปลอดโรคและหัวพันธุ์สะอาด (ขมื่นชั้น)

ขมื่นชั้น	ปริมาณการผลิตหัวพันธุ์/ปี		ปริมาณ สารสำคัญ	ผลผลิต (กก./ไร่)	แหล่งแจกจ่าย
	ต้น-หัว/ปี	กก./ปี			
พันธุ์ตรัง 1 (80%) ตรัง 84-2 (20%)	G0 (หัวพันธุ์ปลอดโรค) 12,000 – 20,000	นน.เฉลี่ย 44.6±23.3 รวม 300 - 800	-	ปลูกในโรงเรือน	-
	G1 (หัวพันธุ์ปลอดโรค) 10,000 – 15,000 หัว	นน.เฉลี่ย 161 ± 24.8 รวม 805 - 1,610	5.2 - 7.5	ปลูกในโรงเรือน แปลงผลิตหัวพันธุ์ (เฉลี่ย 1,000)	- ศวส.ศรีสะเกษ - พิจิตร (เกษตรกร)
	G2 (หัวพันธุ์ปลอดโรค) 1,000 – 2,000 หัว	นน.เฉลี่ย 1822 ± 86.6 รวม 1,800 – 3,600	7.9 %	2,000 – 2,500	- ศรีสะเกษ - สุรินทร์ - มหาสารคาม - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี - อุทัยธานี
	ต้นพันธุ์เนื้อเยื่อปลอดโรค 7,000-12,000 ต้น				-หน่วยงานราชการ เพื่อขยายพันธุ์เพิ่ม
เมื่อปลูกหัวพันธุ์สะอาดในแปลงเกษตรกร			10.4 - 11.2 % 7.1 - 9.8 % 8.0 - 9.5 % 7.3 - 9.5 % 8.0 - 9.2 %	2,000 – 3,000 1,800 - 2,500 2,000 – 2,500 1,000 – 1,500 2,000 – 2,500	- ศรีสะเกษ - สุรินทร์ - มหาสารคาม - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี

ขมิ้นชัน

พันธุ์ที่นิยมปลูก

ตรัง 1, ตรัง 84-2

สารสำคัญ

Curcumin, Volatile Oil

พื้นที่ปลูก 6,538.51 ไร่ (ปี 66)

ผลผลิตเฉลี่ย

3,262.63 ตัน (1,200 กก./ไร่)

ต้นทุนการผลิต (ปี 66/67)

15,000 - 17,000 บาท/ไร่

รายได้ (ผลสด)

37,000 - 39,000 บาท/ไร่/ปี

รายได้สุทธิ 22,000 บาท/ไร่/ปี

มูลค่านำเข้า ส่งออก ปี 59 - 66

รูปแบบวัตถุดิบ

นำเข้า 145,189,894.70 บาท

ส่งออก 313,153,222.22 บาท

รูปแบบสารสกัด

นำเข้า 60,771,680.24 บาท

ส่งออก 133,283.29 บาท

แหล่งที่มาข้อมูล : กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงสาธารณสุข, กรมศุลกากร, กรมการค้าต่างประเทศ

ราคาจำหน่าย ปี 66 (เฉลี่ย) :

สด : 20 บาท/กก.

ตากแห้ง : 100 บาท/กก.

ผง : 300 บาท/กก.

แปลงใหญ่ขมิ้นชัน

เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี 59-66

มีจำนวน 6 แปลง ใน 4 จังหวัด

1) จ.พังงา 1 แปลง

2) จ.สุราษฎร์ธานี 3 แปลง

3) จ.หนองคาย 1 แปลง

4) จ.เชียงใหม่ 1 แปลง

มาตรฐานการผลิต :

GAP และ เกษตรอินทรีย์

ความเชื่อมโยงตลาด

- ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรในท้องถิ่น
- โรงพยาบาล
- โรงงานผลิตยา
- ตลาดชุมชน
- ตลาดไท
- ผู้ประกอบการ / กลุ่มวิสาหกิจ / โรงงาน

▪ **สารสำคัญ:** curcumin, volatile oil

▪ **จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน**

- ◇ อาหาร 186 ผลิตภัณฑ์
- ◇ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 383 ผลิตภัณฑ์
- ◇ เครื่องสำอาง 57 ผลิตภัณฑ์
- **การขึ้นทะเบียนในต่างประเทศ:**
 - ◇ ยาที่จ่ายโดยแพทย์ (TGA: prescription medicines)
 - ◇ ยาความเสี่ยงต่ำ (TGA: Listed medicine)
 - ◇ เครื่องสำอาง (Canada)

อ้างอิง: THP, ระบบตรวจสอบการอนุญาต อย., ข้อมูลทะเบียนเฉพาะประเทศออสเตรเลียและแคนาดา

สถานภาพการใช้ประโยชน์

- **Indication** ในบัญชียาหลักแห่งชาติ: บรรเทาอาการแน่นจุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ
- **Clinical trial:** โรคกระเพาะ, ข้อเสื่อม

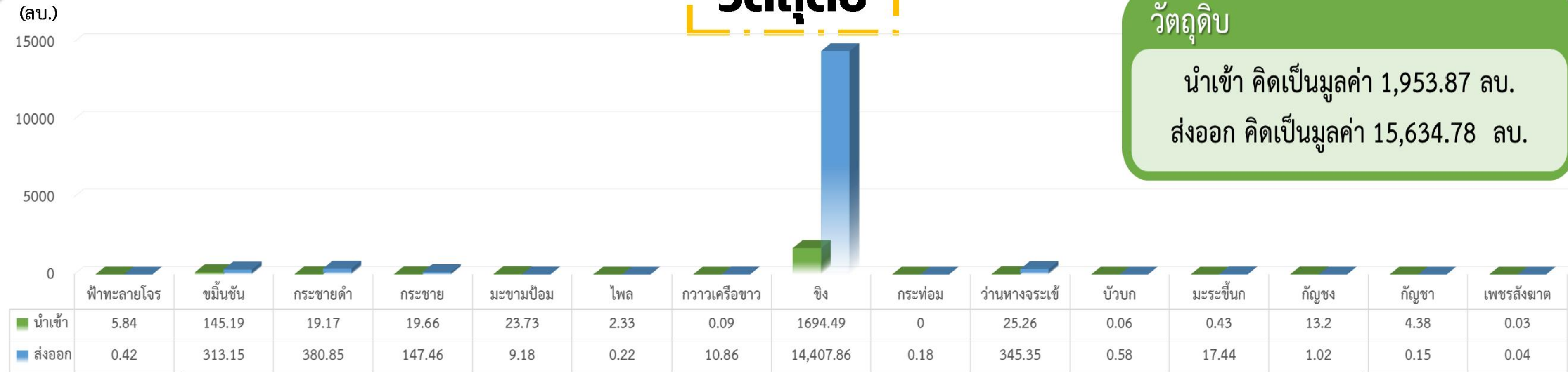

วัตถุดิบ

วัตถุดิบ

นำเข้า คิดเป็นมูลค่า 1,953.87 ลบ.
ส่งออก คิดเป็นมูลค่า 15,634.78 ลบ.

สารสกัด

สารสกัด

นำเข้า คิดเป็นมูลค่า 224.48 ลบ.
ส่งออก คิดเป็นมูลค่า 110.03 ลบ.

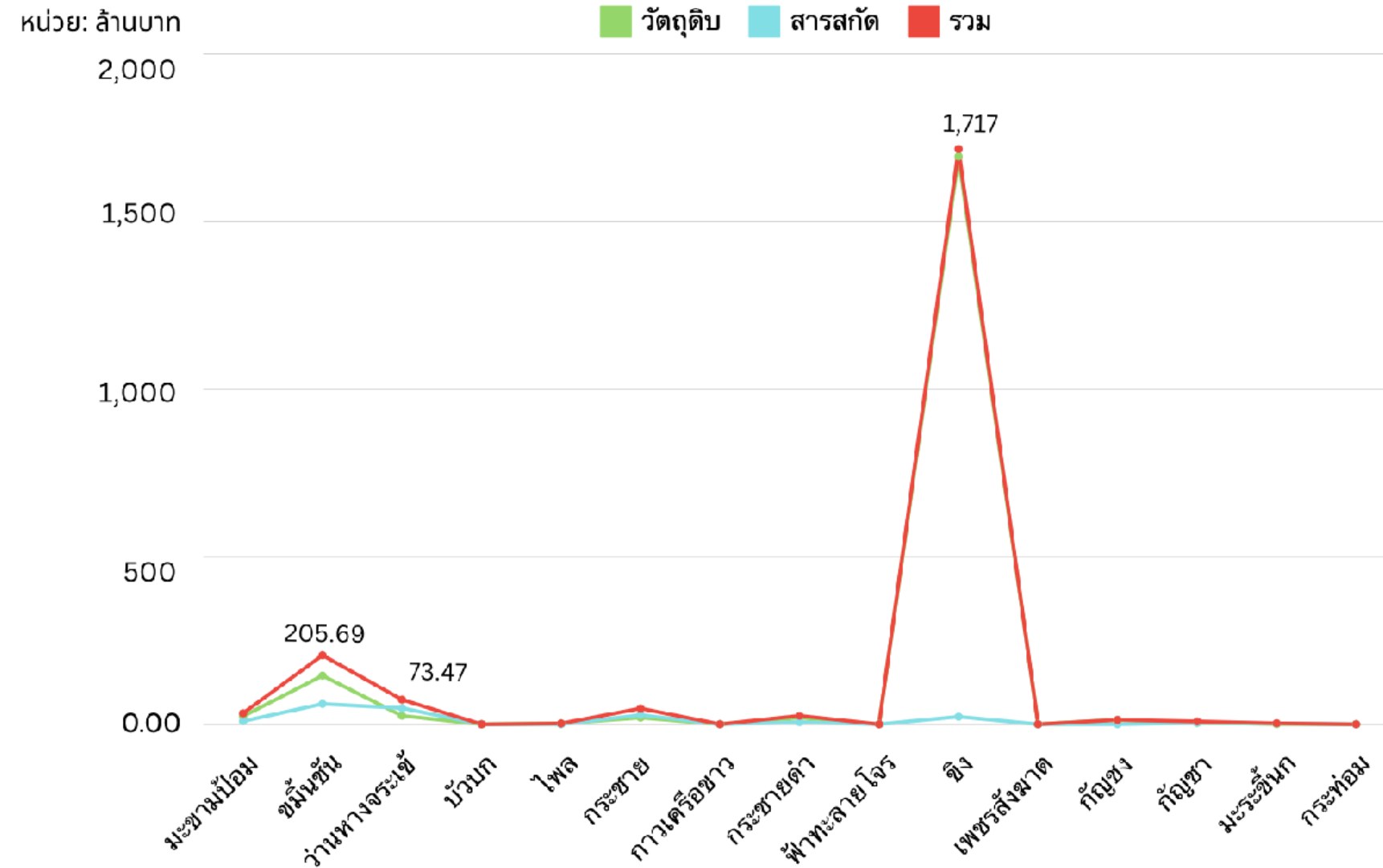

มูลค่าการนำเข้าสมุนไพร ปี 2559 - 2566 (ล้านบาท)

มูลค่าการส่งออกสมุนไพร ปี 2559 - 2566 (ล้านบาท)

แยกตามชนิดสมุนไพร

วัดฤติบ

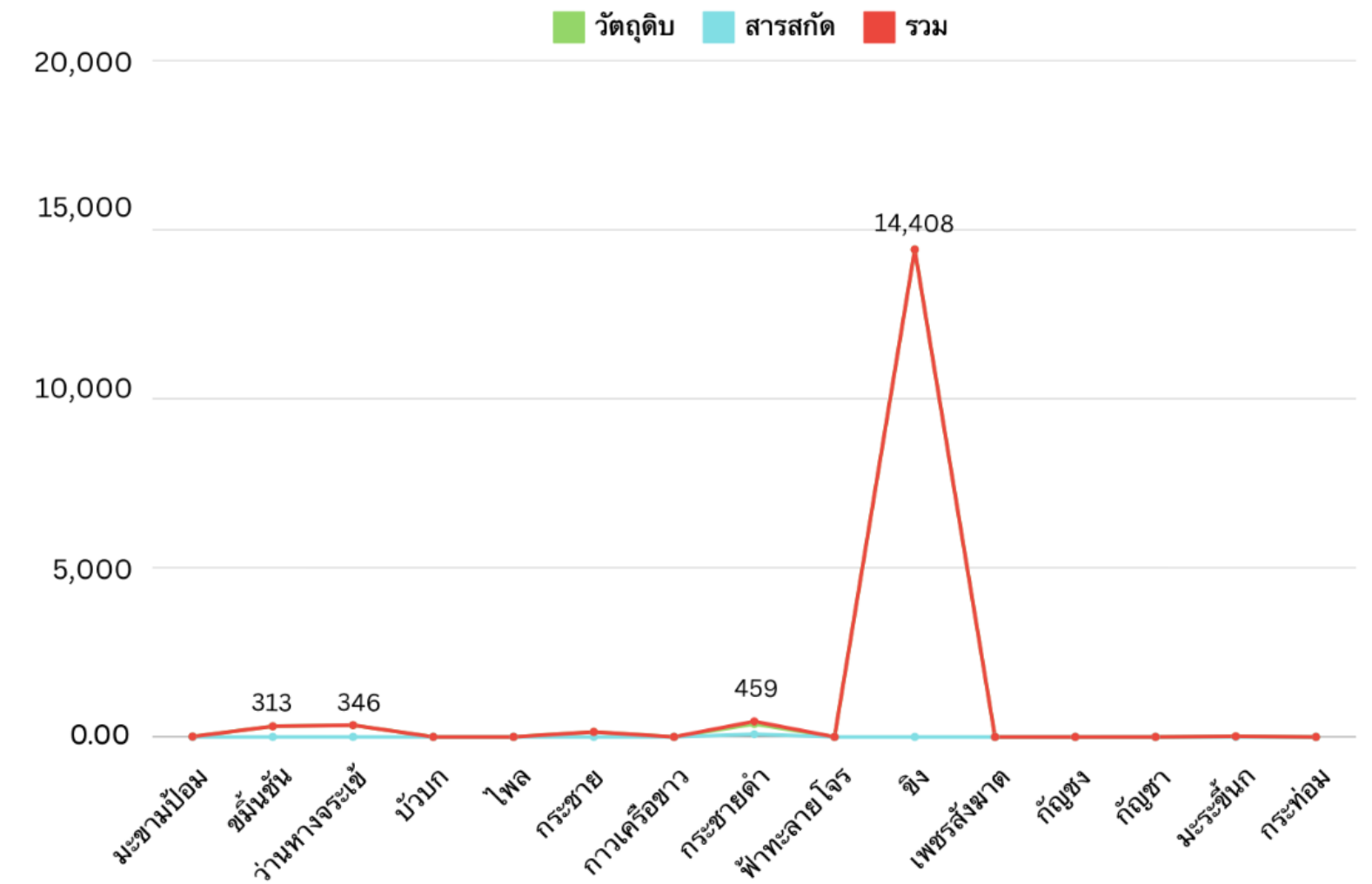
1. ขิง
2. ขมิ้นชัน
3. ว่านหางจระเข้

สารสกัด

1. ขมิ้นชัน
2. ว่านหางจระเข้
3. ขิง

รวม

1. ขิง
2. ขมิ้นชัน
3. ว่านหางจระเข้

วัดฤติบ

1. ขิง
2. กระชายดำ
3. ว่านหางจระเข้

สารสกัด

1. กระชายดำ
2. ว่านหางจระเข้
3. กัญชา

รวม

1. ขิง
2. กระชายดำ
3. ว่านหางจระเข้
4. ขมิ้นชัน

ข้อมูลความต้องการของ sw. ของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาจากสมุนไพรตามมาตรฐาน WHO GMP
ปริมาณรวม (ข้อมูลปี 65)

การสร้างเครือข่ายผู้ผลิตมันชัน

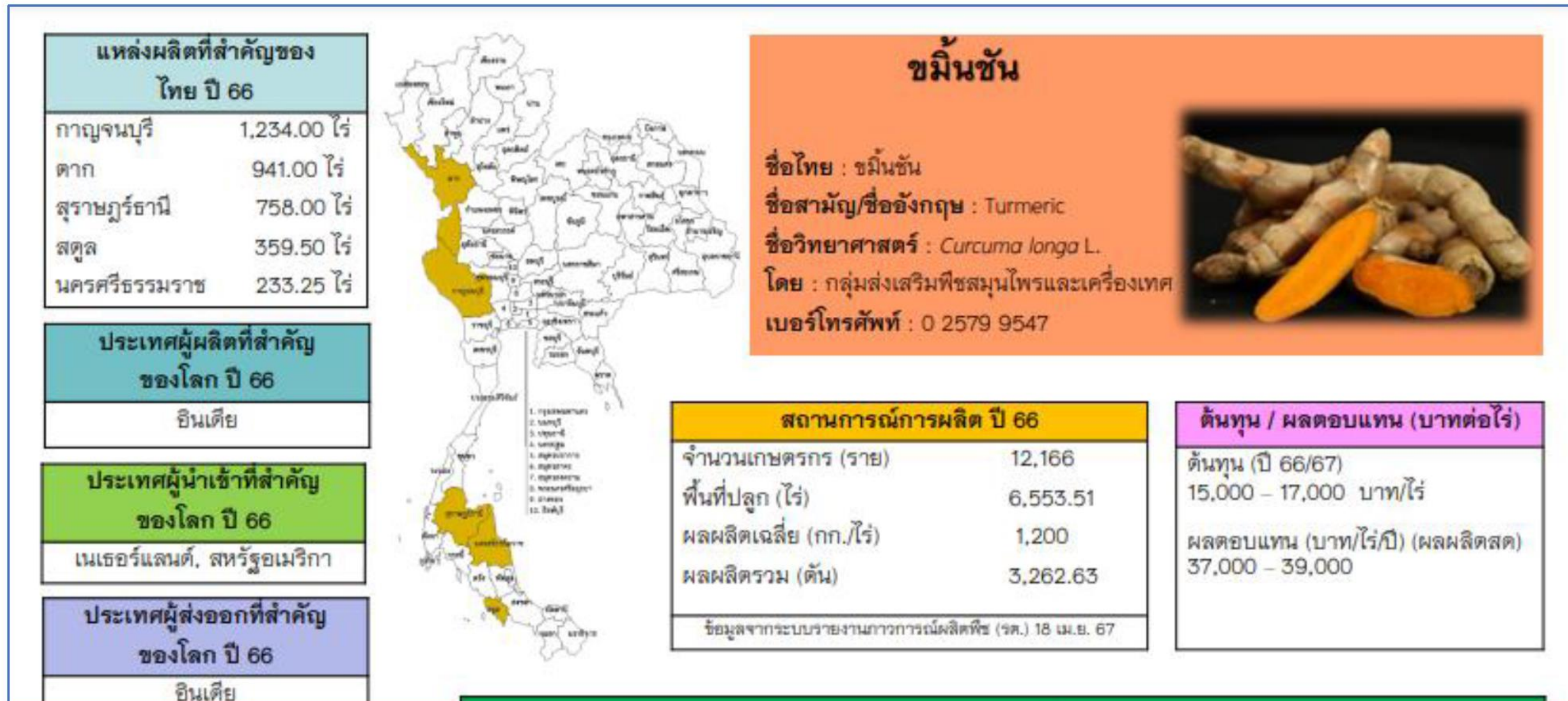
แผนการส่งเสริม การเพิ่มผลิตภาพมันชันที่มีคุณภาพสู่การผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง (High value added)

เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร กระจายรายได้สู่เกษตรกร โดย

1. ต้นน้ำ พัฒนาเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกรให้ผลิตมันชันปลอดภัยเข้าสู่มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์
ผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมในการผลิต มีการปลูกแบบแปลงใหญ่ มีการแปรรูปเบื้องต้นเพิ่มมูลค่า

2. กลางน้ำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่า มีนวัตกรรมต่อยอด มีการลงทุนวิจัย

3. ปลายน้ำ ส่งเสริมตลาดชุมชน ออนไลน์ ตลาดกลาง ตลาดไท

ข้อมูลการผลิตขมิ้นชันในพื้นที่แปลงใหญ่

เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตขมิ้นชัน โดยมีแปลงใหญ่ขมิ้นชันที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ ตั้งแต่ ปี 2559-2566 มีจำนวน 6 แปลง ใน 4 จังหวัด ประกอบด้วย

1. จังหวัดพังงา มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 14 ราย พื้นที่จำนวน 64 ไร่
2. จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวน 3 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 158 ราย พื้นที่จำนวน 1209.25 ไร่
3. จังหวัดหนองคาย มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 35 ราย พื้นที่จำนวน 536 ไร่
4. จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 34 ราย พื้นที่จำนวน 79.5 ไร่

มีเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 241 ราย พื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 1,888.75 ไร่

ข้อมูลการผลิตแปลงใหญ่ไพลปลูกร่วมกันกับขมิ้นชัน

แปลงใหญ่ไพล (ปลูกร่วมกับขมิ้นชัน) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี 2559-2566 ปัจจุบันมีจำนวน 12 แปลง ใน 10 จังหวัด ประกอบด้วย

1. จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 2 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 100 ราย พื้นที่จำนวน 25 ไร่
2. จังหวัดราชบุรี มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 40 ราย พื้นที่จำนวน 410 ไร่
3. จังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 30 ราย พื้นที่จำนวน 55 ไร่
4. จังหวัดเชียงราย มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 34 ราย พื้นที่จำนวน 40.5 ไร่
5. จังหวัดน่าน มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 30 ราย พื้นที่จำนวน 92.75 ไร่
6. จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวน 2 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 55 ราย พื้นที่จำนวน 430.75 ไร่
7. จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 32 ราย พื้นที่จำนวน 38.05 ไร่
8. จังหวัดเลย มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 38 ราย พื้นที่จำนวน 728 ไร่
9. จังหวัดยโสธร มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 40 ราย พื้นที่จำนวน 617 ไร่
10. จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวน 1 แปลง มีเกษตรกรจำนวน 30 ราย พื้นที่จำนวน 218.75 ไร่

มีเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 429 ราย พื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 2,655.80 ไร่

วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการ **สมุนไพรรวมทั้งหมด 7,295 แห่ง**

ภาคเหนือมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการสมุนไพร รวม 1,715 แห่ง จังหวัดเชียงรายมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด 259 แห่ง

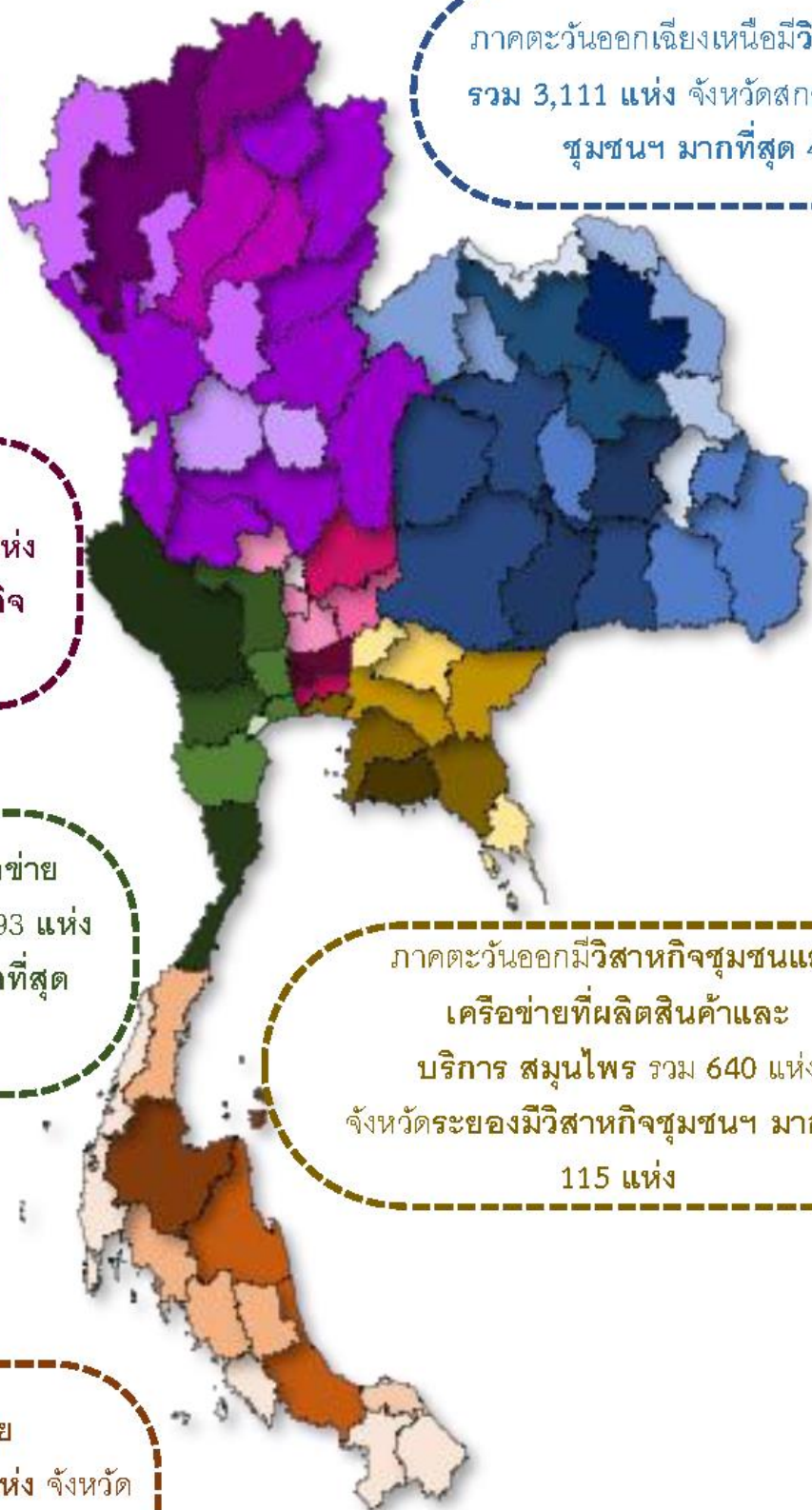
ภาคกลางมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการสมุนไพร รวม 390 แห่ง จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานีมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด 66 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการสมุนไพร รวม 593 แห่ง จังหวัดกาญจนบุรีมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด 190 แห่ง

ภาคใต้มีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการสมุนไพร รวม 846 แห่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด 161 แห่ง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิสาหกิจชุมชนฯ รวม 3,111 แห่ง จังหวัดสกลนครมีวิสาหกิจชุมชนฯ มากที่สุด 469 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่ผลิตสินค้าและบริการสมุนไพร รวม 640 แห่ง จังหวัดระยองมีวิสาหกิจชุมชนฯ มากที่สุด 115 แห่ง

กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ที่มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น **ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด รวม 49 แห่ง**

กรมส่งเสริมการเกษตร

จำนวน 14 แห่ง

(13 จังหวัด ได้แก่ ตาก น่าน ลำปาง ปราจีนบุรี นครนายก อ่างทอง สระแก้ว เลย อุตรธานี ขอนแก่น ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต)

กรมส่งเสริม

สหกรณ์

จำนวน 2 แห่ง

(พิษณุโลก ปราจีนบุรี)

กรมวิชาการเกษตร

จำนวน 6 แห่ง

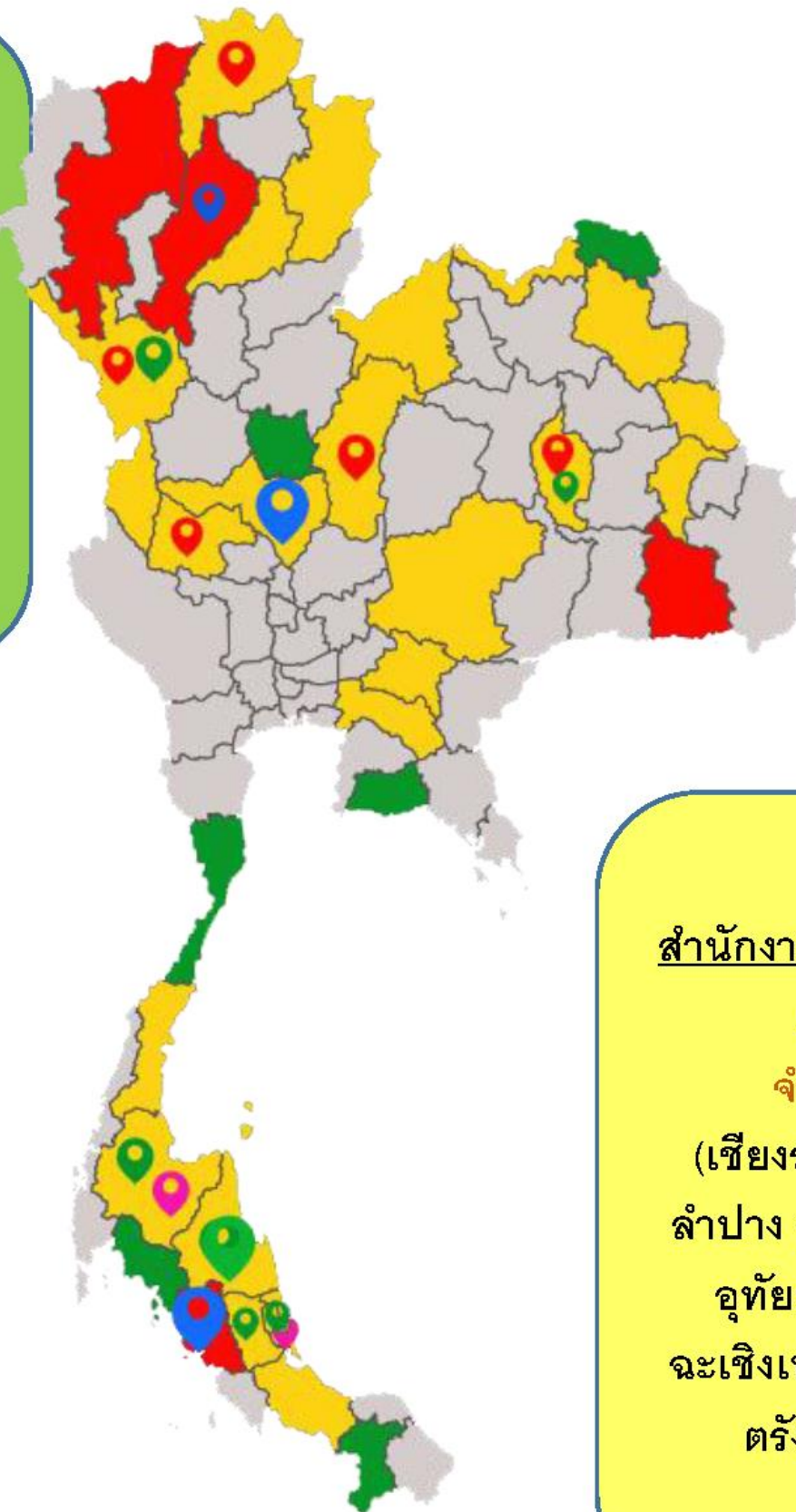
(มหาสารคาม พิจิตร ตรัง)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม

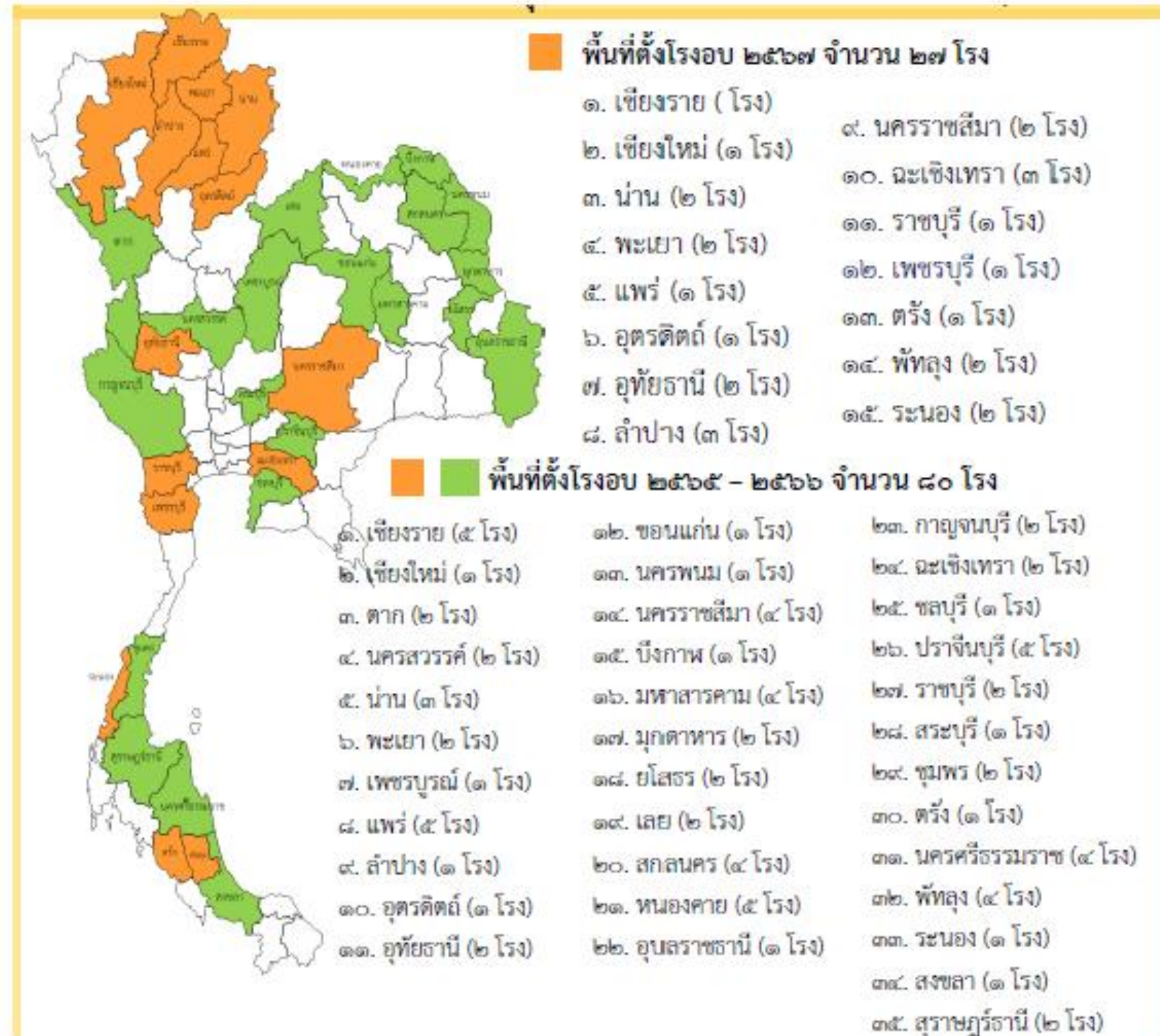
จำนวน 27 แห่ง

(เชียงราย เชียงใหม่ น่าน ลำปาง พะเยา แพร่ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี นครราชสีมา ฉะเชิงเทรา ราชบุรี เพชรบุรี ตรัง พัทลุง ระนอง)

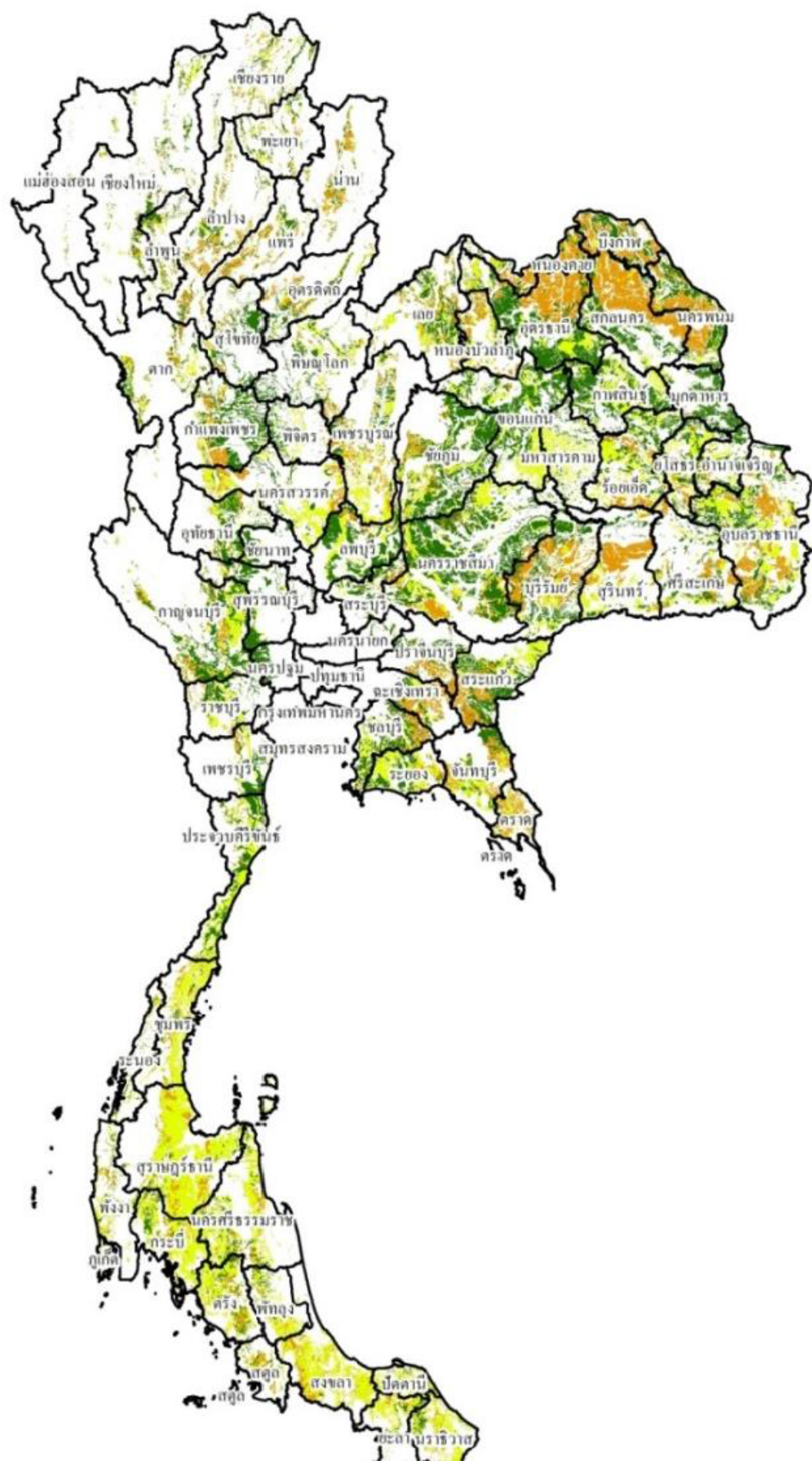

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีเกษตรกรที่ปลูกขมิ้นชันจำนวน 214 ไร่ ทั่วประเทศ โดย ส.ป.ก. ได้สนับสนุนโรงอบให้กลุ่มเกษตรกรจำนวน **107** โรง เพื่อแปรรูปเบื้องต้นขมิ้นชันและสมุนไพรอื่นๆ

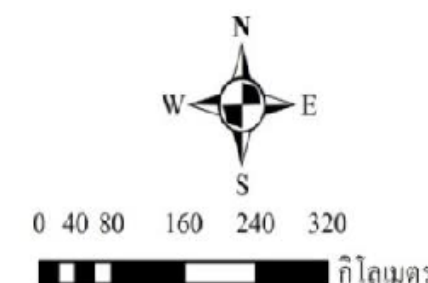
แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับขมิ้นชันทั่วประเทศ

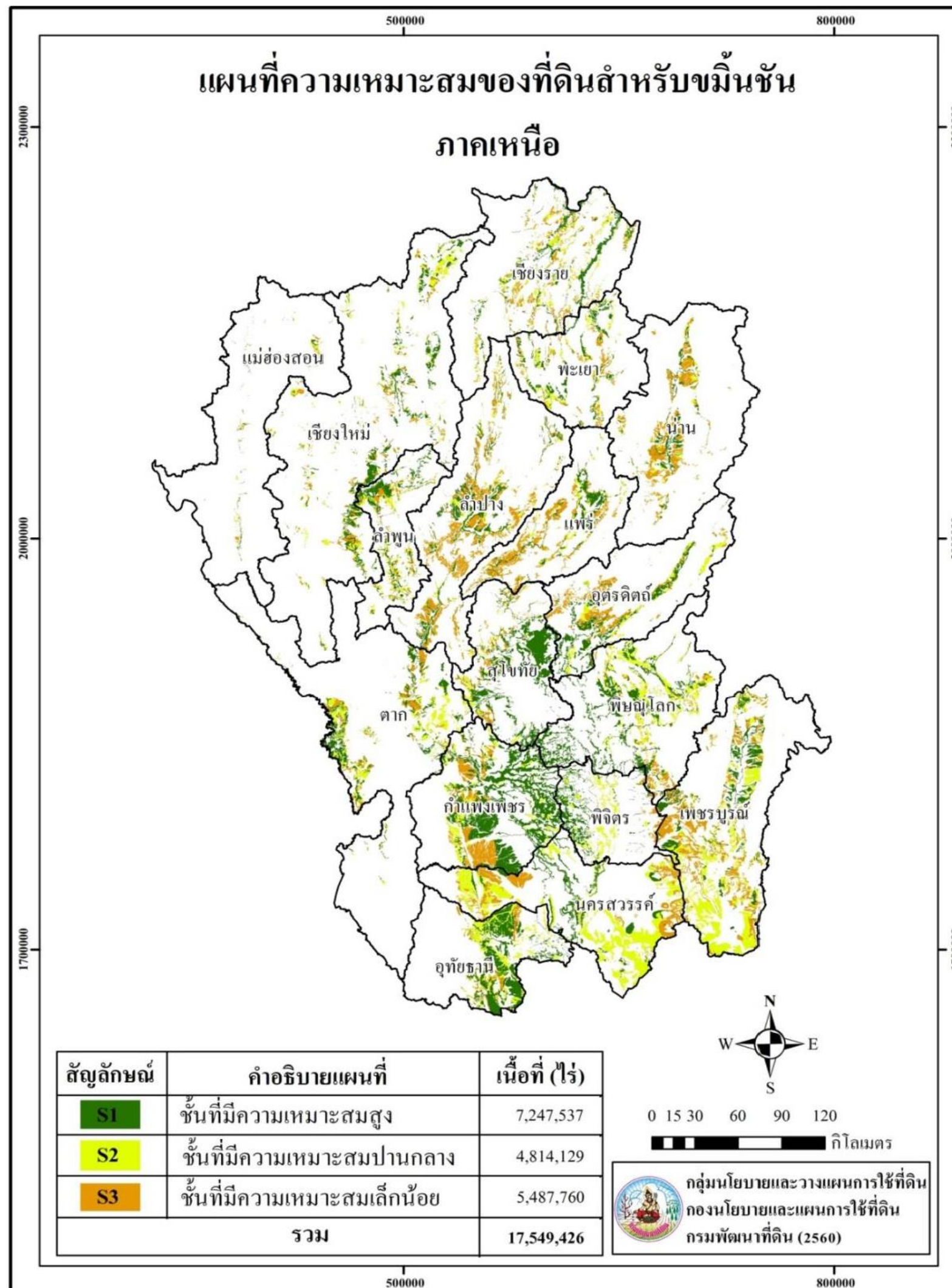

เนื้อที่ปลูกขมิ้นชันจำแนกตามระดับความเหมาะสม

ภาค	S1	ร้อยละ	S2	ร้อยละ	S3	ร้อยละ	เนื้อที่รวม (ไร่)	ร้อยละ
เหนือ	7,247,537	17.97	4,814,129	13.47	5,487,760	19.68	17,549,426	16.88
ตะวันออกเฉียงเหนือ	21,907,697	54.30	11,645,736	32.57	14,137,078	50.70	47,690,511	45.87
กลาง	6,121,074	15.18	3,146,527	8.80	1,447,320	5.19	10,714,921	10.30
ตะวันออก	3,265,743	8.10	2,869,862	8.03	3,377,880	12.11	9,513,485	9.15
ใต้	1,793,128	4.45	13,275,822	37.13	3,435,960	12.32	18,504,910	17.80
รวมทั้งประเทศ	40,335,179	100.00	35,752,076	100.00	27,885,998	100.00	103,973,253	100.00
รวมร้อยละความ เหมาะสม	38.79		34.39		26.82		100.00	

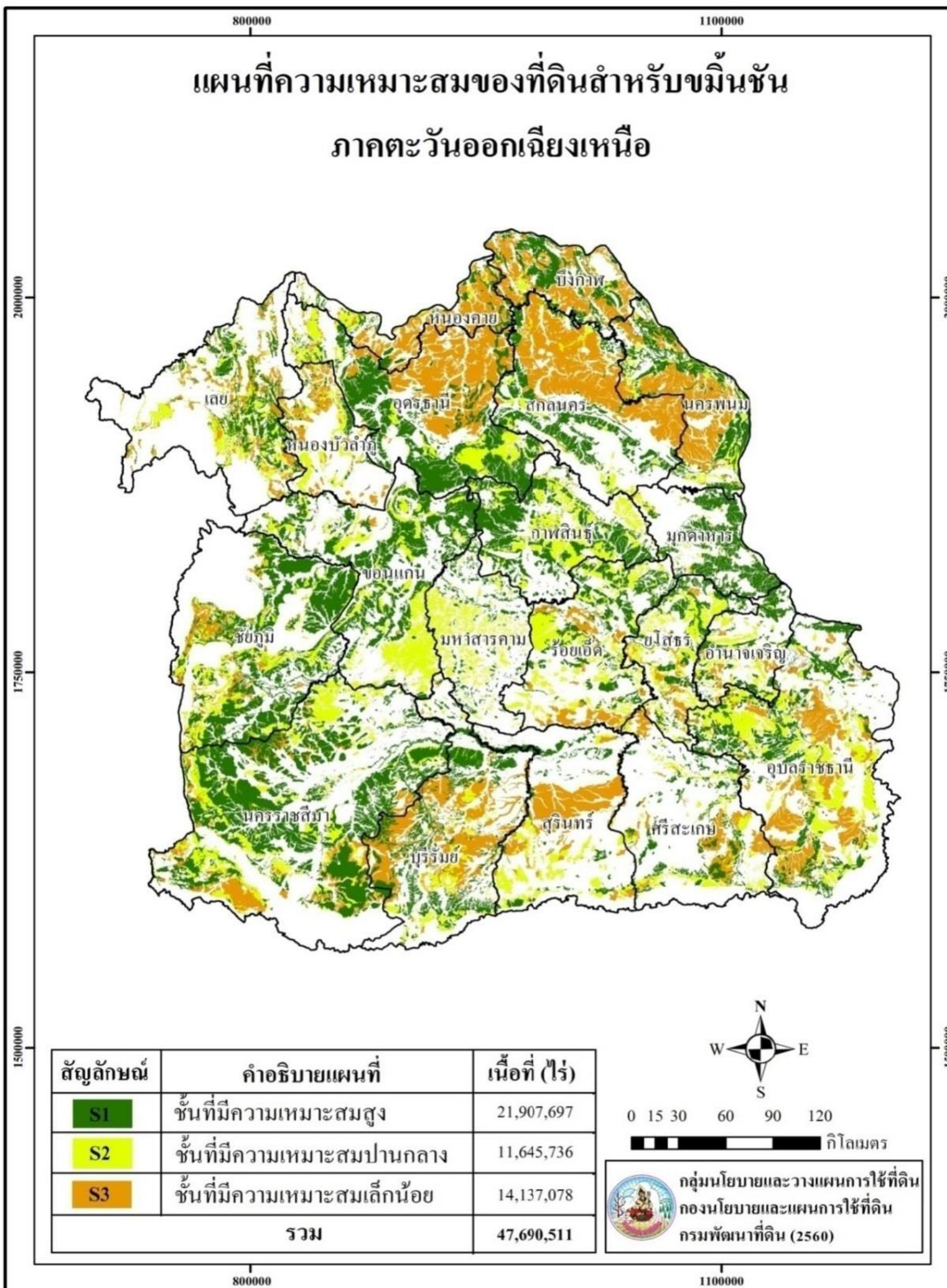
สัญลักษณ์	คำอธิบายแผนที่	เนื้อที่ (ไร่)
S1	พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง	40,335,179
S2	พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง	35,752,076

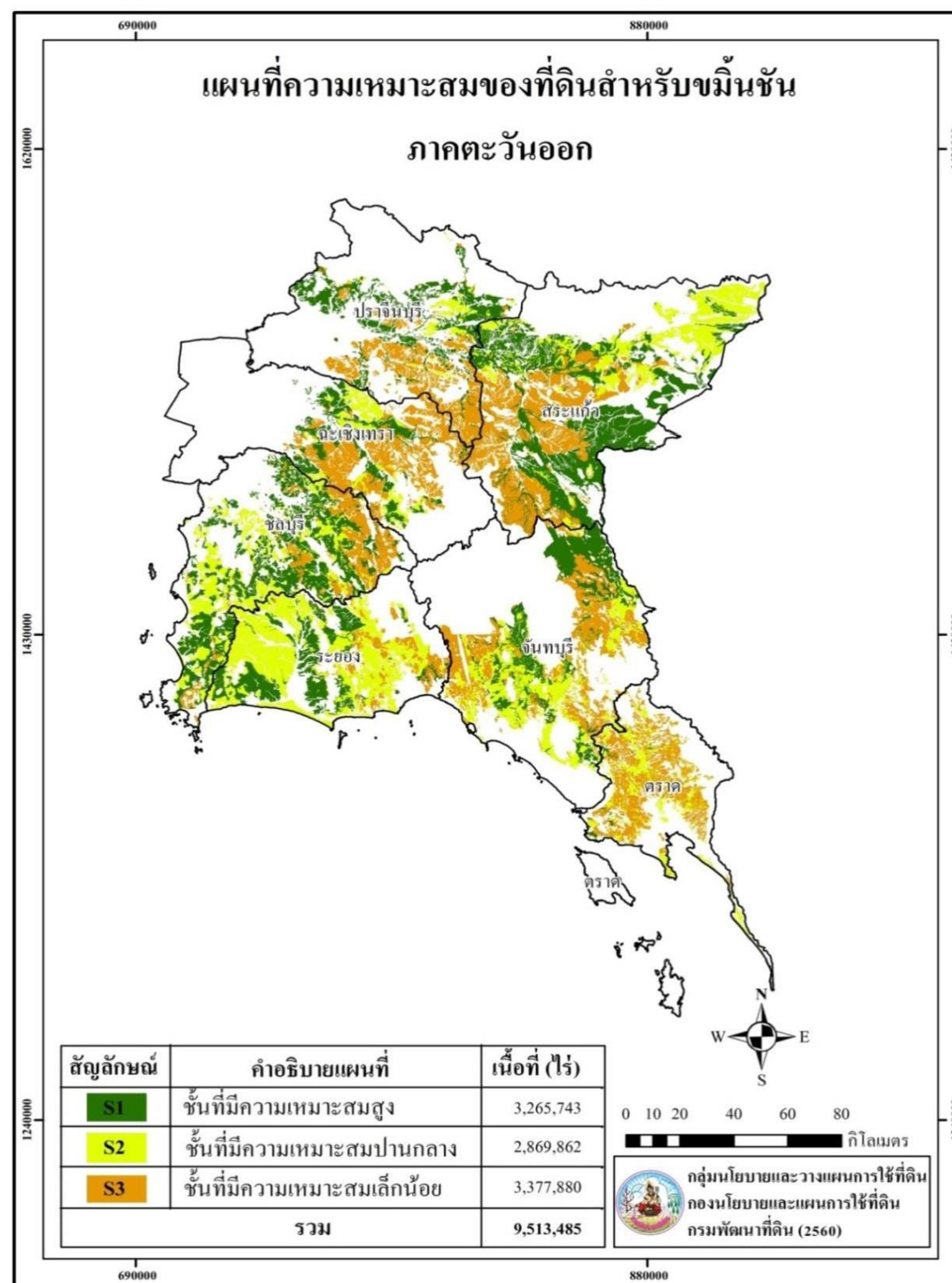
เนื้อที่ปลูกขมิ้นชันภาคเหนือ จำแนกตามระดับความเหมาะสม

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง (S1)	7,247,537	41.29
เหมาะสมปานกลาง (S2)	4,814,129	27.43
เหมาะสมเล็กน้อย (S3)	5,487,760	31.27
รวม	17,549,426	100

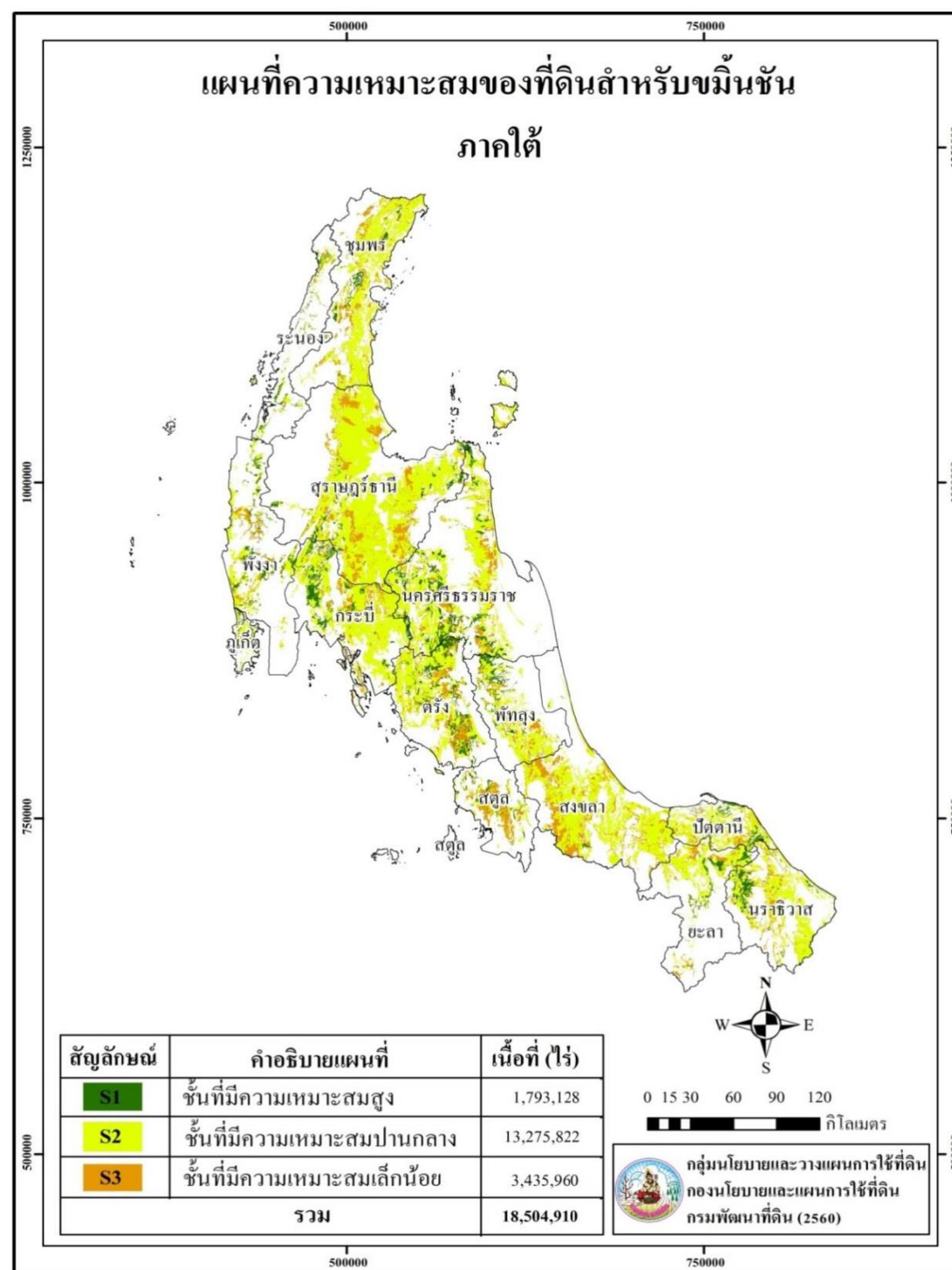
เนื้อที่ปลูกมันชันภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำแนกตามระดับความเหมาะสม

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง (S1)	21,907,697	45.94
เหมาะสมปานกลาง (S2)	11,645,736	24.41
เหมาะสมเล็กน้อย (S3)	14,137,078	29.64
รวม	47,690,511	100

เนื้อที่ปลูกมันชันภาคตะวันออก จำแนกตามระดับความเหมาะสม

ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง (S1)	3,265,743	34.32
เหมาะสมปานกลาง (S2)	2,869,862	30.16
เหมาะสมเล็กน้อย (S3)	3,377,880	35.52
รวม	9,513,485	100

เนื้อที่ปลูกขมิ้นชันภาคใต้ จำแนกตามระดับความเหมาะสม		
ความเหมาะสม	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง (S1)	1,793,128	9.69
เหมาะสมปานกลาง (S2)	13,275,822	71.74
เหมาะสมเล็กน้อย (S3)	3,435,960	18.56
รวม	18,504,910	100

แผนพัฒนาขบวนชั้น

1. ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิต ขบวนชั้นคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน

- 1.1: ส่งเสริมการผลิตพืชขบวนชั้นให้ได้มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร
- 1.2: วิจัยและพัฒนาพันธุ์ขบวนชั้น
- 1.3: ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ไปสู่การปลูกพืชสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง
- 1.4: มีการจัดทำข้อมูลขบวนชั้น เชื่อมโยงแผนที่ความเหมาะสม

2. สนับสนุนการพัฒนากลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่าย

- 2.1: สนับสนุนการพัฒนากลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตขบวนชั้น
- 2.2: สนับสนุนเครือข่ายการตลาดในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน
- 2.3: ส่งเสริมเครือข่ายการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น ในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน

3. ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและ ส่งเสริมการแปรรูปภายหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

4. ส่งเสริมระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Market) รวมทั้ง เครือข่ายผู้รับซื้อ วัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป

- 4.1: ส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลางและตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับวัตถุดิบสมุนไพร
- 4.2: ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้รับซื้อ วัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกร/เกษตรกรรายย่อย
- 4.3: ขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสมุนไพรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูง

พัฒนาเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกรให้ผลิตสมุนไพรปลอดภัยเข้าสู่มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ ผลิตสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการผลิต มีการปลูกแบบแปลงใหญ่ มีการแปรรูปเบื้องต้นเพิ่มมูลค่า

การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่า มีนวัตกรรมต่อยอด มีการลงทุนวิจัย

ส่งเสริมตลาดชุมชน ออนไลน์ ตลาดกลางสมุนไพร

กสท.

กวก.

มกอช.

ส.ป.ก.

สปกช.

สวพส.

ปศ.

สศก.

พด.

กสส.

สวก.

กสท.

กวก.

มกอช.

ส.ป.ก.

สปกช.

สศก.

กสส.

ตลาดไท

พณ

สช.

ทส.

แนวทางการส่งเสริม	ผู้รับผิดชอบ
1. การสนับสนุนการวิจัยวิธีการขยายพันธุ์ การเพาะปลูก และการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเพื่อให้วัตถุดิบขมิ้นชันที่ได้มีคุณภาพดี และมีสารสำคัญในปริมาณสูง	(กวก.) (สวก.)
2. การสนับสนุนสายพันธุ์ขมิ้นชันที่มีคุณภาพ และศักยภาพทางพาณิชย์ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาด	(กสก.) (กวก.) (สปก.)
3. การให้คำแนะนำส่งเสริมให้ปลูกขมิ้นชันเป็นวัตถุดิบที่ตรงกับความต้องการของตลาด	(กวก.) (กสก.) (กสส.) (สปก.)
4. การส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกอย่างง่ายในระดับชุมชน	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.)
5. การสนับสนุนเกษตรกร และผู้ประกอบการ ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมมาเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (สวก.)
6. การจัดทำข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชขมิ้นชันเพื่อการบริหารจัดการ และจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกขมิ้นชันที่มีศักยภาพสูงในเชิงพาณิชย์	(พด.) (กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (สป.กษ.)
7. การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกร การปลูกการผลิตสมุนไพรให้เข้าสู่มาตรฐาน	(กสก.) (กวก.) (สปก.) (สป.กษ.) (กสส.)
8. สร้างจุดเรียนรู้การผลิตขมิ้นชันที่มีคุณภาพเพื่อให้เกษตรกรมาศึกษาดูงานแปลงการผลิต และการแปรรูปเบื้องต้น	(กสก.) (กวก.) (กสส.) (สปก.) (สป.กษ.) (สวก.)
9. การรับรองการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านพืช เช่น GAP เกษตรอินทรีย์	(กวก.) (กสก.) (มกอช.)

กฎระเบียบที่เื้อื่อต่อการคุ้มครองขมึนชั้นสายพันธุ์เฉพาะของไทย

พรบ.ที่สามารถปกป้องคุ้มครองพันธุ์พืชของไทยเราที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ พรบ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งในส่วนองขมึนชั้นจะต้องมีการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชเพื่อให้มีการออกประกาศองกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้สมุณไพรขมึนชั้นสามารถได้รับการคุ้มครองตามพรบ.ฉบับนี้ได้ โดยสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลพรบ.ฉบับนี้

สายพันธุ์ขมิ้นชันชั้นที่มีการขึ้นทะเบียนชื่อพันธุ์ โดยกรมวิชาการเกษตรเรียบร้อยแล้วในประเทศไทย

1. ขมิ้นชันทับปุด (พังงา)
2. ขมิ้นชันตาขุน (สุราษฎร์ธานี)
3. ขมิ้นชันแดงสยาม
4. ขมิ้นชันส้มปรางดนา
5. ขมิ้นชันเหลืองนนทรี

พันธุ์ขมิ้นชันที่ได้รับการรับรองพันธุ์ จากกรมวิชาการเกษตรเรียบร้อยแล้วในประเทศไทย

ขมิ้นชันพันธุ์ตรัง 84-2

ขมิ้นชันพันธุ์ตรัง 1

1. รับทราบผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหมื่นชั้น ในระดับต้นน้ำ
2. มอบหมายคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ดำเนินการขับเคลื่อนหมื่นชั้นตามแผน

4.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year: 7 มีนชัน ในระยะ 1 ปี

4.1.2 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนขมื่นชัน ในระยะ 1 ปี : กลางน้ำ

โดย ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ผู้แทนคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร
ผู้แทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ

มาตรฐานยาสมุนไพรไทย
(Thai Herbal Pharmacopoeia: THP)

ขมิ้นชัน

ยาแคปซูลขมิ้นชัน

สารสกัดแห้งขมิ้นชัน

ยาแคปซูลสารสกัดแห้งขมิ้นชัน

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 3003-2557 เรื่อง ขมิ้นชัน

มกษ. Xxxx เรื่อง ขมิ้นชันแห้ง
(อยู่ระหว่างดำเนินการ)

มาตรฐานอาเซียน

ASEAN Stan 32:2013: ASEAN
Standard for Turmeric

มาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มอก. 2926-2561 สารสกัดขมิ้นชันผง
ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 80%
โดยมวล

มอก. 2927-2561 สารสกัดโอสีโอเรซิน
ของขมิ้นชันที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวม
ไม่น้อยกว่า 20% โดยมวล

มอก. 3076-2563 อนุภาคนาโน
กักเก็บสารสกัดขมิ้นชัน

มอก. 890-2566 ขมิ้นชันแห้ง

มาตรฐาน Codex

CXS xxx: Draft Standard for Spices
for Dried or Dehydrated Roots,
Rhizomes and Bulbs -Turmeric

**มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับบ่มชั้นและผลิตภัณฑ์สมุนไพรอื่นๆ
ภายใต้บทบาทของ อก.**

- **มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**
- **มาตรฐานกระบวนการผลิต**

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) ที่เกี่ยวข้องกับขมิ้นชัน

- 1 มอก.890-2566 ขมิ้นชันแห้ง
- 2 มอก.2926-2561 สารสกัดขมิ้นชันผง ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 80% โดยมวล
- 3 มอก.2927-2561 สารสกัดโอเลโอเรซินของขมิ้นชัน ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 20% โดยมวล
- 4 มอก.3076-2563 อนุภาคนาโนสกัดเก็บสารสกัดขมิ้นชัน
- 5 มอก.3722-2567 ขมิ้น - การหาล้างสี -วิธีสเปกโทรโฟโตเมตริก

1. มอก.890-2566 ขมื่นชั้นแห้ง

ขอบข่าย : ครอบคลุ่เฉพาะขมื่นชั้นที่ผ่านการทำให้แห้งแล้ว

ลำดับ	การทดสอบ
1	ลักษณะทั่วไป
2	สิ่งแปลกปลอม
3	ข้อบกพร่องที่ยอมให้มีได้ (เฉพาะชนิดก่อน)
4	ความละเอียด (เฉพาะชนิดผง)
5	เม็ดแป้ง (เฉพาะชนิดผง)

ลำดับ	การทดสอบ
6	คุณลักษณะทางฟิสิกส์และทางเคมี
7	สารปนเปื้อน
8	สุขลักษณะ
9	การบรรจุ
10	เครื่องหมายและฉลาก

2. มอก.2926-2561 สารสกัดขมิ้นชันผง ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 80% โดยมวล

ขอบข่าย : ครอบคลุมสารสกัดขมิ้นชันผงที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 80% โดยมวลเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม

ลำดับ	การทดสอบ
1	ลักษณะทั่วไป
2	สิ่งแปลกปลอม
3	ปริมาณความชื้น
4	ปริมาณเคอร์คูมินอยด์รวม

ลำดับ	การทดสอบ
5	สารปนเปื้อน
6	สุขลักษณะ
7	การบรรจุ
8	เครื่องหมายและฉลาก

3. มอก.2927-2561 สารสกัดโอสีโอเรซินของขมิ้นชัน ที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 20% โดยมวล

ขอบข่าย : ครอบคลุมสารสกัดโอสีโอเรซินของขมิ้นชันที่มีสารเคอร์คูมินอยด์รวมไม่น้อยกว่า 20% โดยมวล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม

ลำดับ	การทดสอบ
1	ลักษณะทั่วไป
2	สิ่งแปลกปลอม
3	ปริมาณเคอร์คูมินอยด์รวม
4	สารปนเปื้อน

ลำดับ	การทดสอบ
5	สุขลักษณะ
6	การบรรจุ
7	เครื่องหมายและฉลาก

4. มอก.3076-2563 อนุภาคนาโนกักเก็บสารสกัดขมิ้นชัน

ขอบข่าย : ครอบคลุมเฉพาะอนุภาคนาโนกักเก็บสารสกัดขมิ้นชันที่มีปริมาณสารเคอร์คูมินอยด์ในอนุภาคนาโนกักเก็บสารสกัดขมิ้นชันไม่น้อยกว่า 90% โดยมวลของที่ระบุไว้ที่ฉลากเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม

ลำดับ	การทดสอบ
1	ลักษณะทั่วไป
2	สิ่งแปลกปลอม
3	ขนาดอนุภาคนาโนกักเก็บสารสกัดขมิ้นชัน
4	ความคงตัวทางกายภาพ
5	ความคงตัวทางเคมีของสารเคอร์คูมินอยด์

ลำดับ	การทดสอบ
6	ปริมาณของสารเคอร์คูมินอยด์
7	สารปนเปื้อน
8	สุขลักษณะ
9	การบรรจุ
10	เครื่องหมายและฉลาก

5. มอก. 3722-2567 ขมิ้น – การหาค่าลงสี -วิธีสเปกโตรโฟโตเมตริก

ขอบข่าย : กำหนดวิธีสเปกโตรโฟโตเมตริกสำหรับการหาค่าลงสี (coloring power)

- มาตรฐานวิธีทดสอบ กำหนดขึ้นโดยรับ ISO 5566:1982 Turmeric - Determination of Colouring power - Spectrophotometric method มาใช้โดยวิธีพิมพ์ซ้ำ (reprinting) ในระดับเหมือนกันทุกประการ โดยใช้มาตรฐาน ISO ฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก

ข้อมูลมาตรฐานสมุนไพรอื่น ๆ

1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์สารสกัด

(1.1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์สารสกัดสมุนไพร จำนวน 22 เรื่อง เช่น มอก. 2928-2562 สารสกัดฟ้าทะลายโจรผง มอก. 3013-2562 สารสกัดกระชายดำผง

(1.2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อนุภาคนาโนสกัดเก็บสารสกัดสมุนไพร จำนวน 7 เรื่อง เช่น มอก. 3077-2563 อนุภาคนาโนสกัดเก็บสารสกัดบัวบก มอก. 3343-2564 อนุภาคนาโนสกัดเก็บสารสกัดกระชายดำ

2 มาตรฐานน้ำมันหอมระเหย

(2.1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ จำนวน 24 เรื่อง เช่น มอก. 2078-2562 น้ำมันหอมระเหยผิวมะกรูด มอก. 1679-2562 น้ำมันหอมระเหยไพล

(2.2) มาตรฐานวิธีทดสอบ (น้ำมันหอมระเหย ICS 71.100.60) จำนวน 35 เรื่อง เช่น มอก. 2786-2560 น้ำมันหอมระเหย - การทดสอบหาออกฤทธิ์คลโรเทชัน (ISO592:1998)

2 มาตรฐานวิธีทดสอบ (การแพทย์แผนจีน ICS 11.120.10) จำนวน 14 เรื่อง

ข้อมูลการขับเคลื่อนมาตรฐานกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- 1** แผนการยกระดับผู้ประกอบการผลิตยาสมุนไพรรายย่อยใน
ประเทศไทย ในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568-2570)
- 2** กิจกรรมยกระดับผู้ประกอบการสมุนไพรเข้าสู่มาตรฐาน GMP
(อก. กสอ.)

แผนการยกระดับผู้ประกอบการผลิตยาสมุนไพรรายย่อยในประเทศไทย ในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2568-2570)

ปีที่ 1
(2568)

ปูพื้นฐานและ
สร้างความเข้มแข็ง

แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมสมุนไพร

ด้านมาตรฐาน

จัดอบรมให้ความรู้ด้านมาตรฐาน เช่น GMP, HACCP, อย. มอก. และอื่นๆ

ด้านการบริหารจัดการ

จัดอบรมและคำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ

แนวทางที่ 2 พัฒนาผู้เชี่ยวชาญ

พัฒนาศักยภาพผู้ให้คำปรึกษา

ด้านสารสกัด และ มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น GMP , HACCP , อย. และอื่น ๆ

แนวทางที่ 3 พัฒนาระบบการผลิต

พัฒนาห้องปฏิบัติการ

ให้คำปรึกษาด้านการจัดตั้งห้อง Lab การทดสอบ ตรวจสอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

แนวทางที่ 4 สร้างโอกาสและเครือข่ายพันธมิตร

Business Matching

จับคู่ธุรกิจฯ ต้นน้ำ - ปลายน้ำ สร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งให้ supply chain

การพัฒนาการรวมกลุ่ม Cluster

สร้างเครือข่ายพันธมิตร รวมกลุ่มระยะเวลา 3 - 5 ปี , Lab networking

ปีที่ 2
(2569)

พัฒนาผลิตภัณฑ์
และขยายตลาด

แนวทางที่ 1 พัฒนาระบบการผลิต

การพัฒนามาตรฐาน

ให้คำปรึกษาและเตรียมความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐาน GMP , HACCP , อย. และอื่น ๆ

แนวทางที่ 2 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

สนับสนุนการวิจัย

ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

แนวทางที่ 3 ขยายโอกาสทางการตลาด

ส่งเสริมการสร้างแบรนด์

การออกแบบ เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

ส่งเสริมการตลาด

การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการออกบูธแสดงสินค้าภายในประเทศ

ส่งเสริมการตลาดออนไลน์

ใช้ E-Commerce การทำตลาดและขายสินค้า เข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้าง

ปีที่ 3
(2570)

ขยายธุรกิจและ
สร้างความยั่งยืน

แนวทางที่ 1 พัฒนาระบบการผลิต

การส่งเสริมการผลิต

ให้คำปรึกษาด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิต และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์

ให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึก เน้นการแปรรูปขั้นกลาง - ขั้นสูง

แนวทางที่ 2 ขยายโอกาสทางการตลาด

ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย

ทั้งในและต่างประเทศผ่านช่องทางค้าปลีกสมัยใหม่ ร้านค้าชุมชน และ แพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ

สร้างความร่วมมือกับผู้ค้าต่างประเทศ

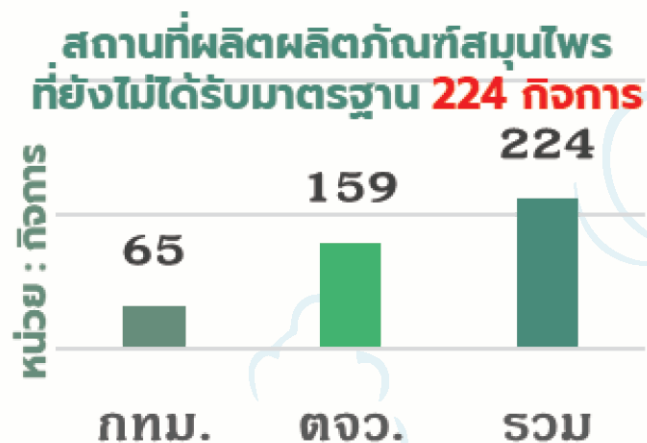
สร้างความร่วมมือเพื่อขยายตลาดต่างประเทศ

กิจกรรมระดับผู้ประกอบการสมุนไพรเข้าสู่มาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice)

กลุ่มเป้าหมาย

FMP Inspection Data
(ฐานข้อมูลจาก อย.)

Output
70 โรงงาน

SMEs
ผู้ประกอบการ
วิสาหกิจชุมชน
ด้านสมุนไพร
จากฐานข้อมูล อย.

เป้าหมายและการจัดสรรงบประมาณ ปี 2568

หน่วยงาน	เป้าหมายผลผลิต	งบดำเนินการกิจกรรม (บาท)
กบ.	70 โรงงาน	3,200,000

กบ.กสอ. : อุตสาหกรรมสมุนไพร
กทม. และปริมณฑล

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

ความก้าวหน้าการกำหนดเป้าหมายงานวิจัย “ขมื่นชั้น”

การดำเนินงานจัดทำเป้างานวิจัยเข้มข้น

1. วิเคราะห์สัดส่วนงานวิจัยเข้มข้น

2. In-depth interview

1. ผู้ประกอบการ/ภาคเอกชน

- ✓ บริษัทบางกอกแล็ปแอนด์คอสเมติก จำกัด
- ✓ บริษัทดีทีออกซ์ ประเทศไทย จำกัด
- ✓ บริษัทโซคชัย เฮิร์บ จำกัด

2. มหาวิทยาลัย (นักวิจัย)

- ✓ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ✓ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- ✓ องค์การเภสัชกรรม

3. PMUs

- ✓ TCELS
- ✓ บพข.
- ✓ สวก.

3. Focus group ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. เกษตรกร

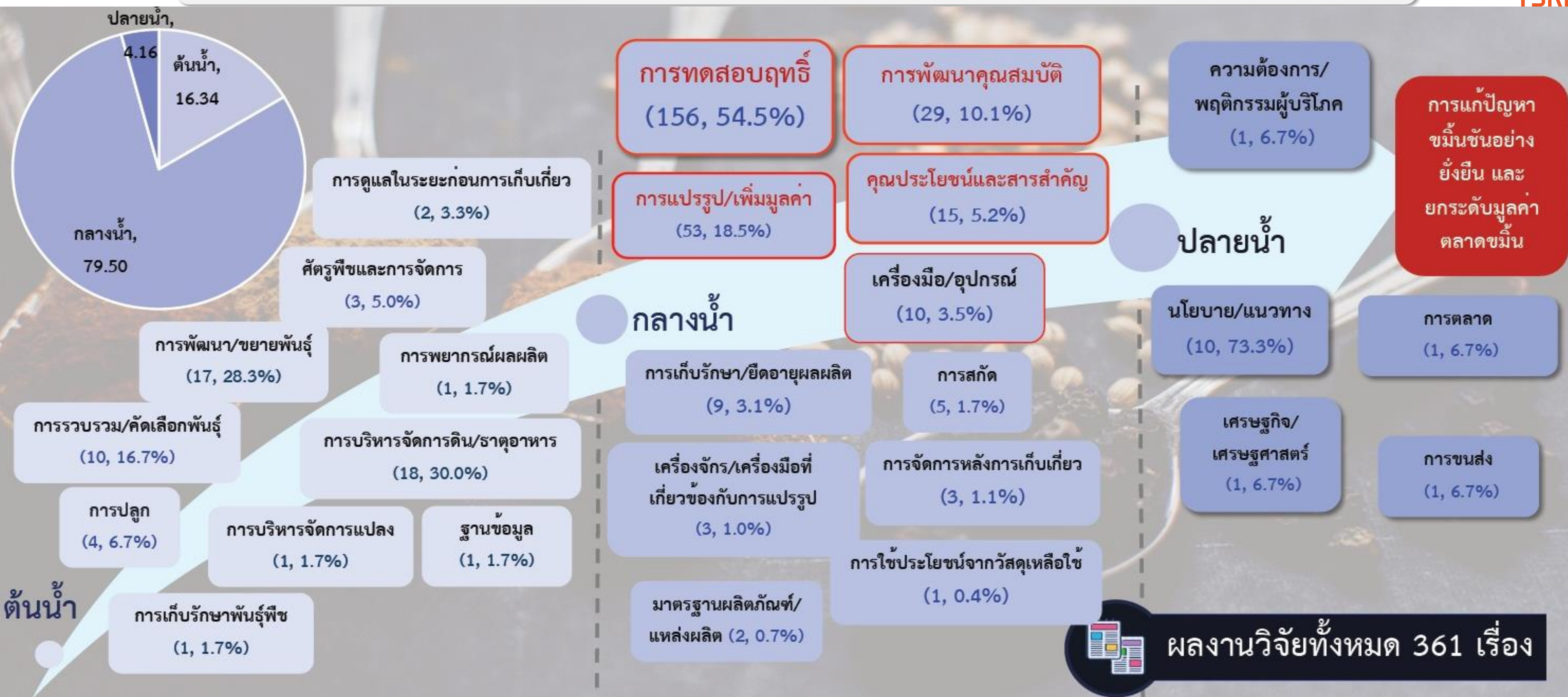
2. นักวิจัย

3. ภาคเอกชน

4. ภาครัฐ

การวิเคราะห์สัดส่วนงานวิจัยขมิ้นชัน

*Keyword: ขมิ้น / *Curcuma longa* Linn.

** (จำนวนงานวิจัยจากฐานข้อมูล, ร้อยละ)
โครงการ “การพัฒนากลไกการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรไทย” 14

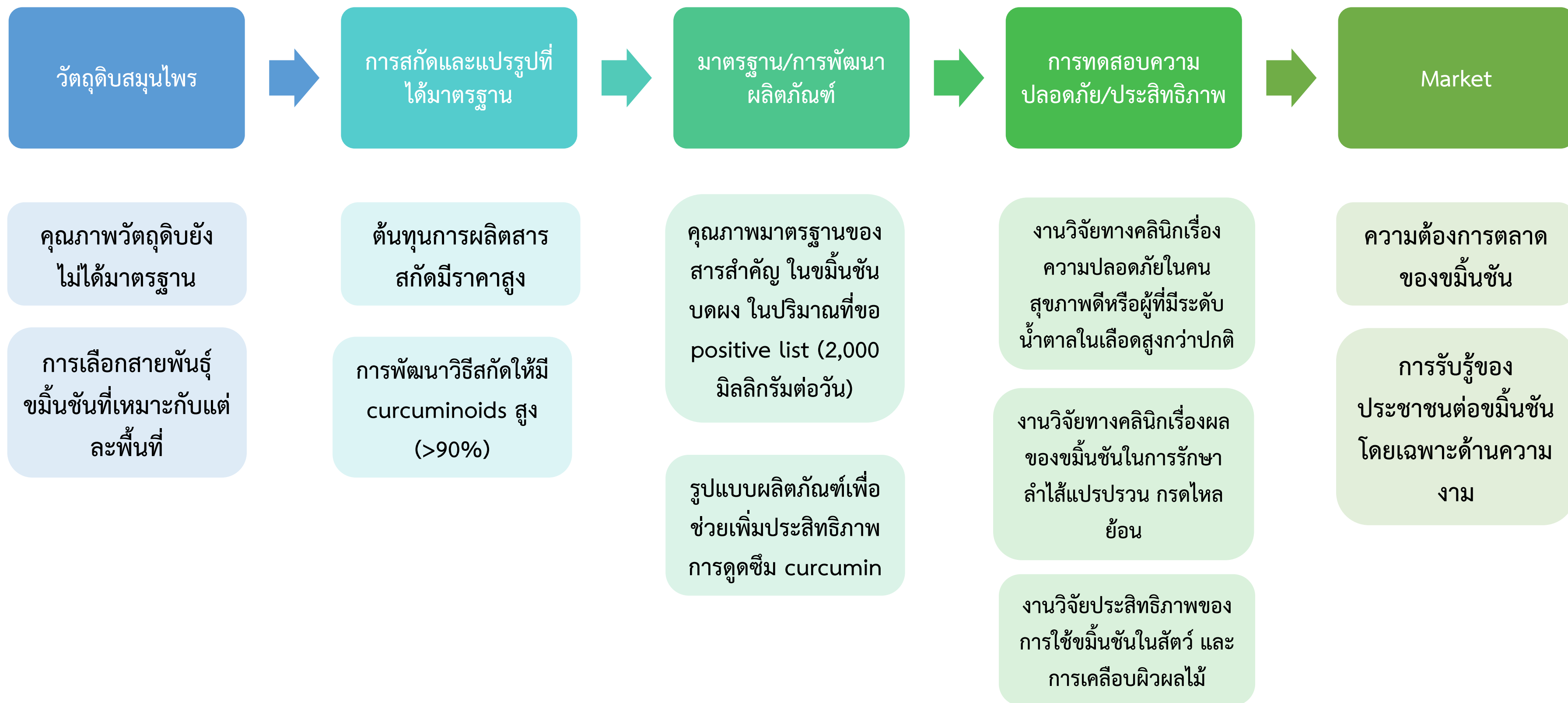
ที่มา: ฐานข้อมูลสก. วช. สกว. กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Thai Digital Collection (TDC) Thai Journal Citation Index Centre (TCI) TNRR และ Scopus (ระหว่างปี 2555-ปัจจุบัน)

ที่มา โครงการ “การพัฒนากลไกการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรไทย” (ศ.ดร.สุภา หารหนองบัว และคณะ)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ช่องว่างสำคัญ

สรุปข้อมูลความปลอดภัย และประสิทธิภาพ ของขมิ้นชัน

ได้รับงบสนับสนุนจากสสว.

สรุปข้อมูลความปลอดภัยจากงาน SR-MA ของขมิ้นชันผงและสารสกัดขมิ้นชัน

การศึกษา systematic review and Meta-analysis ด้านความปลอดภัย
ของขมิ้นชัน พบว่าการศึกษา **ทั้งหมด 6 การศึกษา** ผลพบว่า
การใช้ขมิ้นชันมีความปลอดภัย ใน

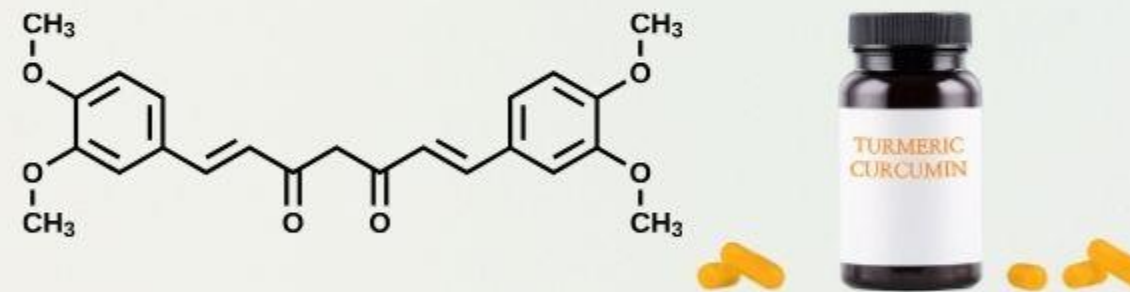

1 ข้อบ่งใช้

- Analgesic effect
- Joint arthritis
- Lowering blood lipid levels
- Musculoskeletal pain
- Ulcerative colitis
- Anti-inflammatory

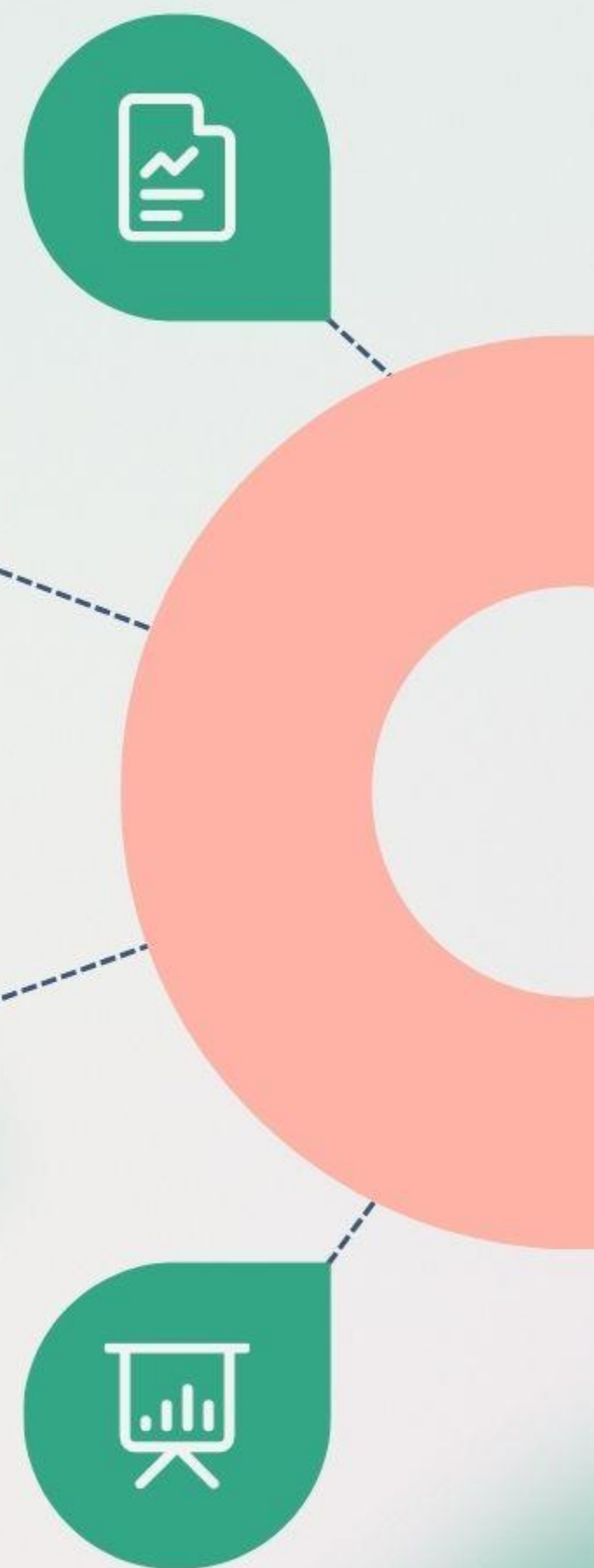
2 รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการศึกษา

- **Curcuminoids --> 1,000 - 6,000 mg/day**
- **Curcumin --> 1,125 - 8,000 mg/day**

โดยส่วนใหญ่รายงานอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ **mild** เช่น

- nausea/vomiting, abdominal pain/distension, dyspepsia, loose stool, mild diarrhea, constipation, fever
- **ไม่มี Serious adverse events**

สรุปข้อมูลประสิทธิภาพจากงาน SR-MA ของขมิ้นชันผงและสารสกัดขมิ้นชัน

การศึกษา systematic review and Meta-analysis 1 study
ด้านประสิทธิภาพ พบงานวิจัยทั้งหมด 59 ฉบับ และการศึกษา RCT 2 ฉบับ สรุปได้
ดังนี้

- ขมิ้นชันมีผลลดระดับน้ำตาลในเลือดและมีความปลอดภัย
ใน 3 รูปแบบ ได้แก่
 - ขมิ้นผง : ขนาด 2000 มก./วัน
 - สารสกัด curcuminoids แบบปกติ : ขนาด 1500 มก./วัน
 - Nano-micelle curcuminoids : ขนาดต่ำ 50-120 มก./วัน
- โดยกลุ่มที่ใช้ได้ผลดี ได้แก่
 - ผู้ที่เป็นเบาหวานและมีไขมันในเลือดสูง
 - ผู้ที่มีภาวะไขมันพอกตับที่ไม่ได้เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์
 - ผู้ที่มีภาวะก่อนเบาหวาน (Pre-diabetic) และผู้ที่มีภาวะอ้วนลงพุง
โดยจะเห็นผล ชัดเจนยิ่งขึ้นในผู้ที่มีน้ำหนักเกินหรืออ้วนร่วมด้วย

ข้อดีของการใช้ขมิ้นชัน

- ช่วยไม่เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ
 - เนื่องจากกลไกการกระตุ้นการหลั่งสาร GLP-1 ซึ่งจะมีผลเพิ่มการหลั่งอินซูลินที่ไวกับระดับน้ำตาลในเลือดที่สูงเท่านั้น
 - จึงทำให้ลดน้ำตาลในเลือดเฉพาะผู้ที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดสูง แต่ไม่ลดน้ำตาลในผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดปกติ

ข้อจำกัดของการใช้ขมิ้นชัน

- curcuminoids ละลายน้ำได้น้อย การดูดซึมต่ำ ความคงตัวต่ำ เสื่อมสลายอย่างรวดเร็วในสภาวะต่าง และเป็นไม่ทนแสง
- หากต้องการนำมาใช้ในขนาดต่ำตามปริมาณที่กำหนดในอาหารให้มีประสิทธิภาพในการออกฤทธิ์
 - ควรใช้สาร curcuminoids ที่มีการพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบที่มีการละลาย มีความคงตัว มีการดูดซึมเพิ่มขึ้น เช่น รูปแบบ nano-micelle curcuminoids

1. รับทราบผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหมื่นชั้น ในระดับกลางน้ำ
2. มอบหมายคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขับเคลื่อนหมื่นชั้นตามแผน

4.1 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year: 7 มีนชัน ในระยะ 1 ปี

4.1.3 ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนขมิ้นชัน ในระยะ 1 ปี : ปลายน้ำ

โดย ผู้แทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ
ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

Positive List ของ ไขมันชั้นในปัจจุบัน

ยาจากสมุนไพร ประเภทตำรับยาพัฒนาจากสมุนไพร

ตัวยาสำคัญ

ผงจากเหง้าขมิ้นชัน ที่มีสารสำคัญ curcuminoids ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.0 โดยน้ำหนัก (w/w) และน้ำมันระเหยง่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 6.0 โดยปริมาตร ทั้งน้ำหนัก (V/W)

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการแน่นจุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ

ขนาดและวิธีใช้

รับประทานครั้งละ 2 - 4 แคปซูล
วันละ 4 ครั้ง หลังอาหาร กลางวัน เย็น และก่อนนอน

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ

ข้อความกล่าวอ้างทางสุขภาพ

มีส่วนช่วยลดอาการที่เกิดจากสภาวะอาหารไม่ย่อย

ขนาดและวิธีใช้

รับประทานครั้งละไม่เกิน 2 กรัมต่อวัน
(คำนวณเป็นน้ำหนักเหง้าขมิ้นแห้ง)

ข้อเสนอ Positive List ขมิ้นชัน: การคงระดับน้ำตาลในเลือด

เงื่อนไขการกล่าวอ้างทางสุขภาพ

CONDITIONS AND POSSIBLE
RESTRICTIONS OF USE

ขมิ้นชัน

1 กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ที่มีภาวะก่อนเบาหวาน หรือมีระดับน้ำตาลในเลือดสูงเล็กน้อย (pre-diabetes or mild hyperglycemia)

2 ปริมาณอาหารหรือส่วนประกอบที่ให้ผลตามที่กล่าวอ้าง :

รูปแบบที่ 1 --> รูปแบบและขนาดเหมือนที่ เคยอนุญาตให้ใช้ในอาหาร

- ขมิ้นชันบดผงขนาด 1,500–2,000 มก./วัน

รูปแบบที่ 2 --> รูปแบบเหมือนที่เคย อนุญาต แต่ขนาดสูงขึ้น

- เคอร์คูมินอยด์ (สกัดด้วยน้ำ หรือสกัดด้วยน้ำและเอทานอล หรือสกัดด้วย เอทานอล หรือสกัดด้วยเอทิลอะซิเตต) ขนาด 1,500 มก./วัน

รูปแบบที่ 3 --> รูปแบบและขนาดการใช้ใหม่ ยังไม่เคยอนุญาต

- เคอร์คูมินรูปแบบอนุภาคนาโนสกัดเก็บสารสกัดขนาด 50–120 มก./วัน

3 รูปแบบการบริโภคที่ให้ผลตามที่กล่าวอ้าง : รับประทาน

4 ข้อควรระวังและคำแนะนำในการบริโภค

ห้ามใช้ในบุคคล ต่อไปนี้ :

- ผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน
- ผู้ที่แพ้หรือไวต่อขมิ้นชัน หรือสารในกลุ่มเคอร์คูมินอยด์

ควรระมัดระวังการใช้ในบุคคลต่อไปนี้

- ผู้ป่วยโรคนี้ในถุงน้ำดี เนื่องจากขมิ้นชันและสารเคอร์คูมินอยด์เพิ่มการบีบตัวของถุงน้ำดี
- หญิงตั้งครรภ์และหญิงให้นมบุตร เนื่องจากยังไม่มีรายงานความปลอดภัยในคนกลุ่มนี้และ สารในขมิ้นชันสามารถผ่านน้ำนมได้
- ผู้ที่กำลังใช้ยาที่ metabolism ผ่าน CYP P450 เช่น

- ยาต้านการแข็งตัวของเลือด (Anticoagulants)
- ยาต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด (Antiplatelets)
- ยามะเร็งบางชนิด เช่น
 - doxorubicin
 - chlormethine

เนื่องจากเคอร์คูมิน สารสำคัญในขมิ้นชันอาจทำให้

- ระดับยาต้านการแข็งตัวของเลือดและต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดเลือดออกได้
- ต้านฤทธิ์ยามะเร็งบางชนิดจากการกระตุ้นให้มีการทำลายยามากขึ้น

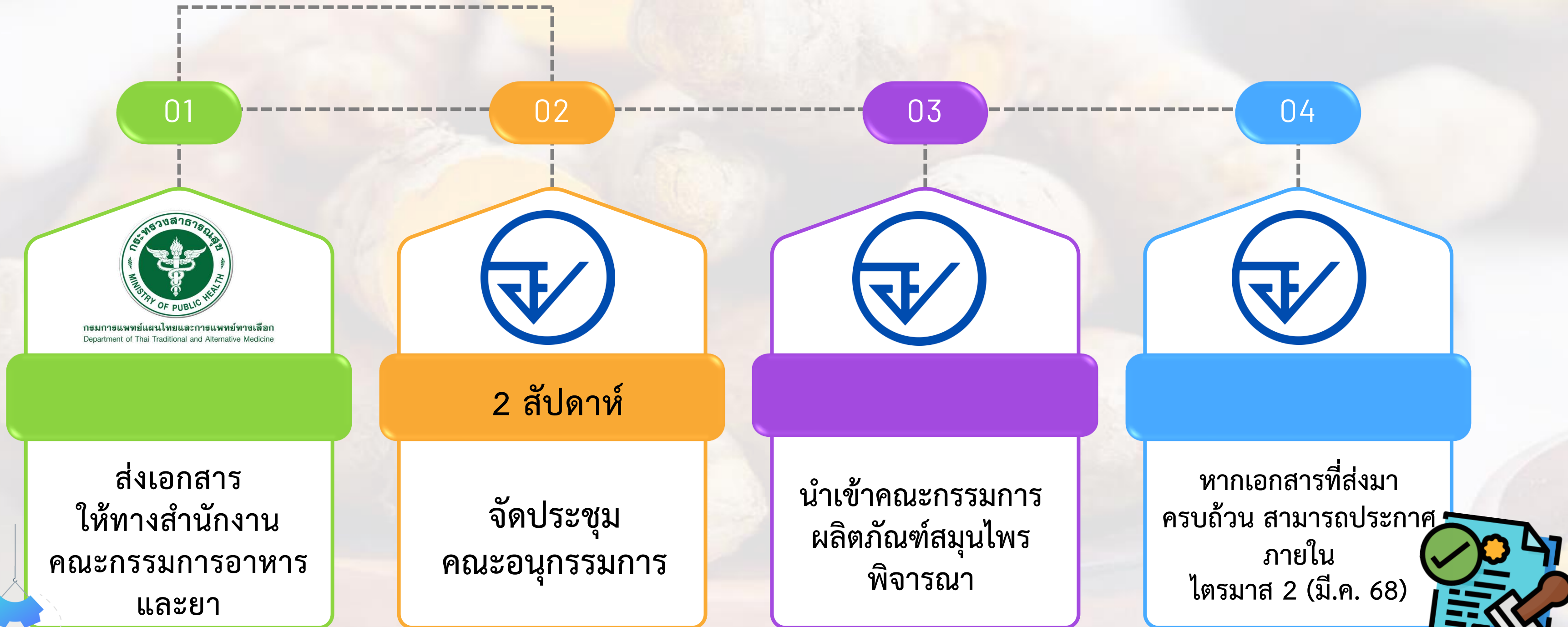
ข้อมูลข้อเสนอฉบับเต็ม

Timeline การเสนอ Positive List

✗ หากไม่ผ่านต้องดำเนินการทบทวนเอกสารใหม่

ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนเข้มข้น ในระยะ 1 ปี ภายใต้คณะกรรมการ ส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

โดย นางนุชอนงค์ เชิดสูงเนิน ผู้อำนวยการกองธุรกิจภูมิภาคและชุมชน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร

❖ เข้าร่วมงานแสดงสินค้าอาหาร 2568 (THAIFEX-ANUGA ASIA 2025) ระหว่างวันที่
27 - 31 พฤษภาคม 2568 ณ โซน SMART Local Herb Hall 9 ศูนย์แสดงสินค้าและ
การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

1) กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะจัดแสดงสินค้าและเจรจาธุรกิจ SMART Local Herb
นำผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 22 ราย ภายใต้
แนวคิด THINK WELLNESS THINK THAI HERB

2) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จะจัดนิทรรศการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ภายใต้แนวคิดสมุนไพร (เน้นเข้มข้น) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันตลอด 24
ชั่วโมง อาทิ ขมิ้นชัน ในส่วนผสมอาหารและเครื่องดื่ม อาหารเสริม ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว เป็นต้น

3) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จะจัดทำโครงการคณะผู้แทนธุรกิจสุขภาพ
และความงามไปเจรจาการค้า เพื่อเจรจาจับคู่ธุรกิจและหาช่องทางขยายการค้าการลงทุน
จำนวน 4 ประเทศ รวม 5 ครั้ง ได้แก่ ประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน (กวางโจว)
สาธารณรัฐประชาชนจีน (เซี่ยงไฮ้) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย

4.1.5.2 ข้อมูลสถิติการค้าขมิ้นชั้นระหว่างประเทศของไทย

- การส่งออกขมิ้นชั้น ปี 2566 (พิกัดศุลกากร 091030) มีมูลค่า 49,820,085 บาท หดตัวจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 41.62 โดยมีสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และอินเดีย เป็นตลาดสำคัญ ขณะที่การนำเข้าขมิ้นชั้น ปี 2566 มีมูลค่า 23,043,699 บาท หดตัวจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.32 โดยมีเมียนมา อินเดีย และอินโดนีเซีย เป็นตลาดสำคัญ

4.1.5.3 รายงานเรื่องโอกาสทางการค้าสินค้าสมุนไพร กรณีศึกษา : สินค้าขมิ้น

- ปี 2565 โดย สนค. จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อสร้างโอกาสทางการค้าสินค้าสมุนไพร แบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่
ด้านการเพาะปลูก เมื่อพิจารณาปริมาณการส่งออกและนำเข้าขมิ้นของไทย พบว่า ในปี 2564 ไทยส่งออก 1,280.77 ตัน และนำเข้า 2,007.97 ตัน ไทยยังมีความต้องการนำเข้าขมิ้นจากต่างประเทศในปริมาณค่อนข้างสูง จึงเป็นโอกาสให้เกษตรกรไทยสามารถเพาะปลูกขมิ้นเป็นพืชทางเลือกในการสร้างรายได้ หรือปลูกเป็นรายได้เสริมจากพืชหลัก และภาครัฐสามารถส่งเสริมการปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้า

ด้านการแปรรูป และการสร้างมูลค่าเพิ่ม จากสถิติการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ราคาส่งออกขมิ้นของไทยมีแนวโน้มลดลง (ในปี 2564 อยู่ที่ 2,244 เหรียญสหรัฐ/ตัน) ไทยจึงควรศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่า จากประเทศที่มีราคาส่งออกต่อหน่วยสูง อาทิ ญี่ปุ่น (111,313 เหรียญสหรัฐ/ตัน) สหรัฐอเมริกา (6,373 เหรียญสหรัฐ/ตัน)

ด้านการตลาด ส่งเสริมตลาดในประเทศ เพิ่มช่องทางการตลาดเชิงรุก เชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้ประกอบการ เพื่อให้เกษตรกรมีตลาดที่แน่นอน และภาคอุตสาหกรรมมีวัตถุดิบที่ได้มาตรฐาน บ่อนเข้าสู่กระบวนการแปรรูปอย่างต่อเนื่อง สำหรับด้านการส่งออก เนื่องจากปัจจุบันไทยส่งออกอินเดียเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 66.1 จึงควรพิจารณาเพิ่มสัดส่วนการส่งออกไปตลาดอื่น ๆ โดยเฉพาะตลาดที่มีราคานำเข้าต่อหน่วยสูง อาทิ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี และสหราชอาณาจักร

1. รับทราบผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหมื่นชั้น ในระดับปลายน้ำ
2. มอบหมายกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่งเอกสารเพื่อจัดทำ positive list ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
3. มอบหมายคณะอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร ดำเนินการขับเคลื่อนหมื่นชั้นตามแผน

วาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 แผนการขับเคลื่อนสมุนไพร Herb of the year ปี 2568 – 2570: ไพล

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

โดย ฝ่ายเลขานุการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

แผนการขับเคลื่อนไฟลตตลอดห่วงโซ่คุณค่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Zingiber montanum*
: *Zingiber cassumunar*

สารสำคัญ

- สารกลุ่ม curcuminoid เช่น Cassumunarin A, B และ C,
- สารกลุ่ม phenylbutanoid เช่น (E)-1-(3,4-dimethoxyphenyl) butadiene (DMPBD), (E)-4(3'-4'-dimethylphenyl) but-3-en-2-ol

ฤทธิ์ทางชีวภาพและเภสัชวิทยา

- ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ
- ฤทธิ์ป้องกันแผลในกระเพาะอาหาร
- ฤทธิ์ป้องกันตับ
- ฤทธิ์ต้านการอักเสบ
- ฤทธิ์ต้านมะเร็ง
- ฤทธิ์ต้านจุลชีพ

ยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ

รูปแบบยา

ขี้ผึ้ง, น้ำมัน, ครีม
ประสะไพล

สรรพคุณ

บรรเทาอาการปวดเมื่อย
บรรเทาอาการปวดประจำเดือน

ข้อมูลสิทธิบัตรในประเทศไทย

พบว่า มีการยื่นคำขอโดยใช้คำว่า “*Zingiber cassumunar*” “*Zingiber montanum*” จำนวน 9 รายการและมีการยื่นขอจดสิทธิบัตร โดยใช้ “ไพล หรือ Phlai/Plai” จำนวน 20 รายการ รวมทั้งสิ้น 29 รายการ โดยแบ่งเป็นผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์บรรเทา
ปวดเมื่อย เคล็ดขัดยอก

เช่น แผ่นแปะแก้ปวด ครีม/
เจล/น้ำมัน

ยาพัฒนาจากตำรับยา
แผนโบราณ

เช่น สารสกัดตำรับยา
ประสะไพล

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

เช่น ผลิตภัณฑ์รักษาสิว สบู่ที่มี
ส่วนผสมของไพล

ที่มา : ฐานข้อมูล IP search กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไพล

ผลิตภัณฑ์ที่มีไพลเป็นส่วนประกอบ

บัญชียาหลักแห่งชาติ (ยาแผนไทย)

เครื่องสำอาง

อาหาร

✗ ไม่พบผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร

ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนในประเทศไทย
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร เครื่องสำอาง สบู่

การพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ไพลจากต่างประเทศ

ที่มา: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

กลุ่มอาการทาง
สูติศาสตร์ร่ว

กลุ่มอาการกล้ามเนื้อ
และกระดูก

มูลค่าตลาดไพลในไทย

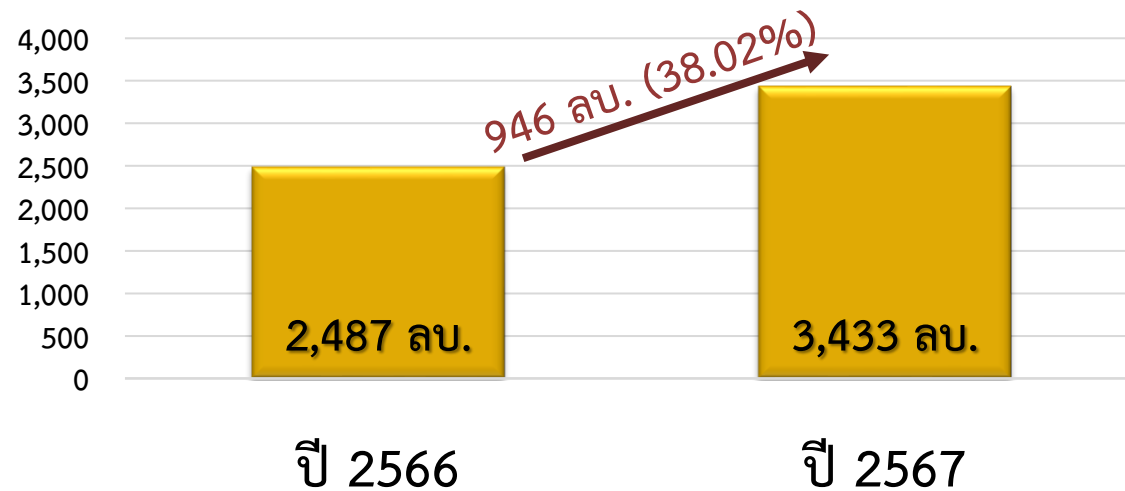

มูลค่ารวมกว่า
300 ลบ./ปี

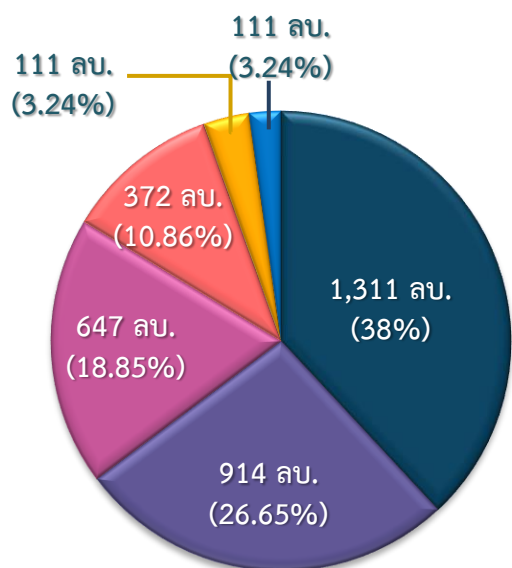
ประมาณการไพลสดที่ใช้
2,800 ตัน

มูลค่าตลาดยาบรรเทาปวดชนิดใช้ภายนอก
(Topical pain relief) ในตลาดค้าปลีกของประเทศไทย (ลบ.)

ผลิตภัณฑ์ที่ขายดีที่สุด ปี 2567

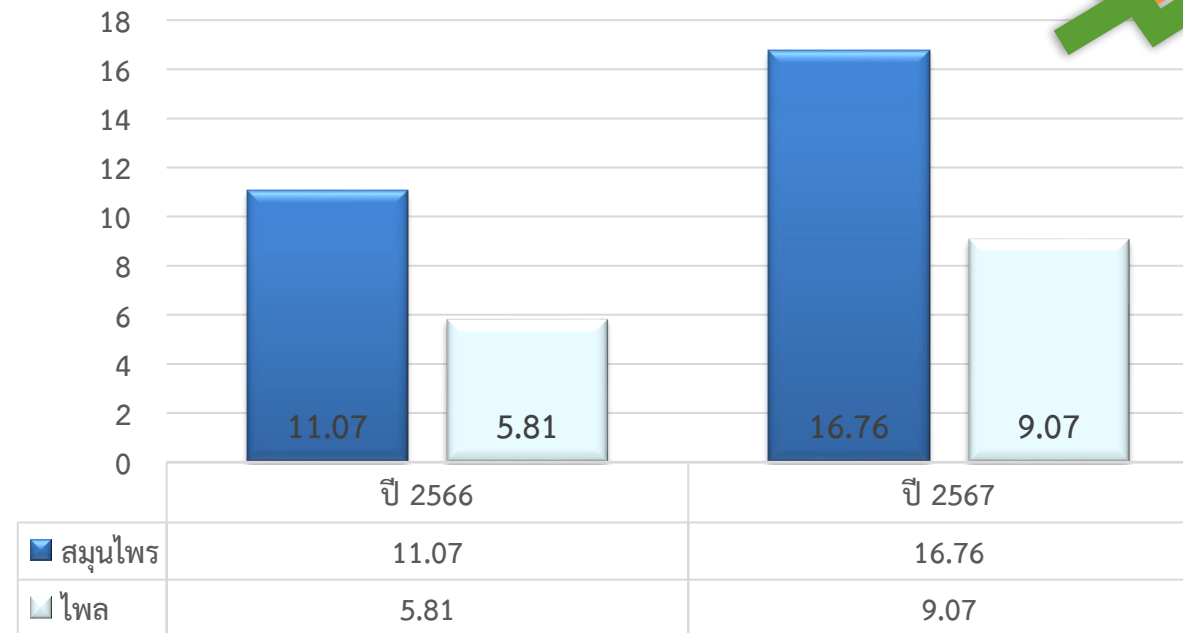
1. ยาตาม (44 ล้านชิ้น)
2. ยาพ่นแก้คัดจมูก (17 ล้านชิ้น)
3. ยาพ่นแก้คัดจมูก (7.5 ล้านชิ้น)
4. ยาพ่นแก้คัดจมูก (3.25 ล้านชิ้น)
5. ยาพ่นแก้คัดจมูก (2.37 ล้านชิ้น)
6. ยาพ่นแก้คัดจมูก (1.4 ล้านชิ้น)

ยาตาม ยาพ่นแก้คัดจมูก ยาพ่นแก้คัดจมูก ยาพ่นแก้คัดจมูก ยาพ่นแก้คัดจมูก ยาพ่นแก้คัดจมูก

ข้อมูลจาก NIELSEN IQ (THAILAND) เมื่อมี.ย. 2567

มูลค่าตลาดของสมุนไพร และไพล
(Topical pain relief) ในตลาดค้าปลีกของไทย (ลบ.)

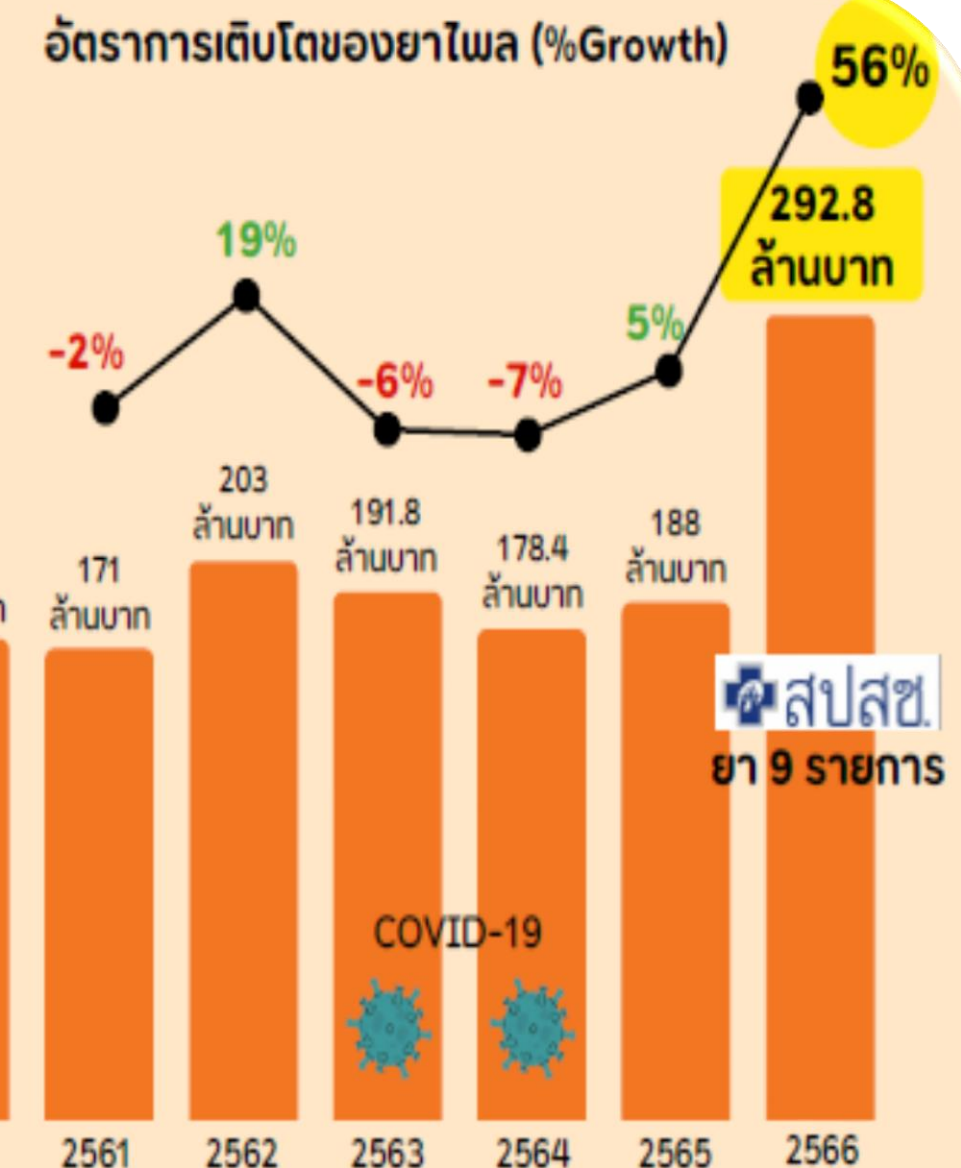

ผลิตภัณฑ์ไพลในกลุ่มยาบรรเทาปวดชนิดใช้ภายนอก
(Topical pain relief) ที่ขายดีที่สุด

1. สมุนไพรวังพรม 6.8 ล้านบาท
2. วาตะโพ 1.21 ล้านบาท
3. ถ้วยทอง 0.87 ล้านบาท

มูลค่าไพล
ในระบบบริการสุขภาพ
ปีงบประมาณ 2560-2566

มูลค่าการใช้ยาไพล (บาท)

ข้อมูลจาก HDC เมื่อ เม.ย. 2567

สมุนไพร Herb of the year : ไพล

Experiences

- เนื้อที่ปลูก 1,418 ไร่*
- ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ต่อปี 349 ตัน*

มูลค่า
นำเข้า**

- วัตถุดิบ 2.3 ลบ.
- สารสกัด - ลบ.

มูลค่า
ส่งออก**

- วัตถุดิบ 0.1 ลบ.
- สารสกัด - ลบ.

Consumer choices

(ผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน)

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
2,471 รายการ

14.28 %

เครื่องสำอาง
2,513 รายการ

0.87%

R&D Investment

(งบวิจัยจากกองทุนวน. ปี 63-66)

9 โครงการ

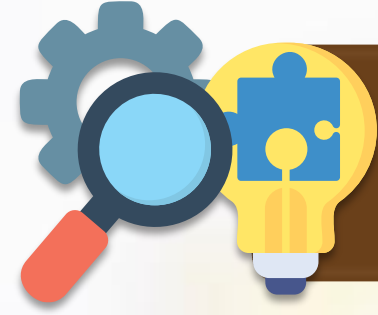
12.54 ล้านบาท

Positive Communication

- ❖ รู้จักไพลในฐานะ สมุนไพรพื้นบ้านที่มีสรรพคุณทางยาหลากหลาย
- ❖ ประชาชนรู้จักลูกประคบ แต่ไม่ทราบว่าไพลเป็นส่วนประกอบ
- ❖ มีการสื่อสารเรื่องไพลค่อนข้างน้อย
- ❖ ไพลมีกลิ่นเฉพาะตัว ที่อาจจะไม่เป็นที่ชื่นชอบ

กรอบแนวทางการขับเคลื่อนไฟล

1. ส่งเสริมการใช้ไฟลควบคู่กับการขับเคลื่อน **สปา wellness และกีฬา**
2. สร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นไฟลในระบบบริการสุขภาพ

1

การมีประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

- พัฒนาสายพันธุ์ไฟลที่เป็นสายพันธุ์ปลอดโรค ลดระยะเวลาปลูก และให้สารสำคัญสูง
- ผลักดันให้เกิดการรับรองพันธุ์พืชไฟล เพื่อส่งเสริมการปลูกไฟลของไทย
- ส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสารสกัดไฟล

2

การใช้ประโยชน์ที่หลากหลายง่ายต่อการเข้าถึง

- ผลักดันการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ใหม่/นวัตกรรมไฟล เพื่อส่งเสริมการใช้ไฟลในระบบบริการและภาคอุตสาหกรรม
- ต่อยอดการนำไฟลไปใช้ในการธุรกิจ **สปา/wellness**
- ส่งเสริมให้มีรายการขึ้นทะเบียนไฟลในต่างประเทศ

3

การวิจัยพัฒนาที่ต่อเนื่อง มีพลัง

- กำหนดทิศทางและเป้าหมายงานวิจัยไฟลของประเทศทั้งระบบ
- พัฒนาเครือข่ายนักวิจัยไฟล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและใช้ประโยชน์ได้จริง

4

การสื่อสารภาพลักษณ์ทางบวก คุณประโยชน์และสรรพคุณ

- สื่อสารประโยชน์และสร้างการยอมรับไฟลในบุคลากรสาธารณสุข
- สร้างการรับรู้ไฟลควบคู่กับการ **นวด** ในธุรกิจ **สปา wellness และกีฬา** (น้ำมันมวย)

แผนการขับเคลื่อนพลตลาดห่วงโซ่คุณค่า

การขับเคลื่อนพลในระยะ 1 ปี

เป้าหมาย

สร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นพลในระบบบริการสุขภาพ

มูลค่ายาแก้ปวด Analgesic ไทย 9,813 ลบ./ปี*

คาดการณ์

มูลค่าการใช้พลเพิ่มขึ้น 500 ลบ./ปี

โอกาสทางการตลาด 1,000 ลบ./ปี

ส่งเสริมการใช้พลควบคู่กับการขับเคลื่อน สป wellness

และกีฬา

มูลค่า wellness โลก 219 ล้าน ลบ. (ปี 67) ไทย 1.2 ล้าน ลบ. (ปี 66)**

คาดการณ์

มูลค่าการใช้พลเพิ่มขึ้น 12,000 ลบ./ปี

โอกาสทางการตลาด 24,000 ลบ./ปี

ต้นน้ำ

พัฒนาสายพันธุ์พลที่ปลอดภัย ลดระยะเวลาปลูก และให้สารสำคัญสูง

สร้างเครือข่ายผู้ผลิตพล เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ

จัดทำแผนการปลูกตามความต้องการตลาด

กลางน้ำ

จัดทำ reference standard และรับรองมาตรฐานสารสกัด ในการขึ้นทะเบียน

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสารสกัด และ Active Pharmaceutical Ingredients (API) จากพล

กำหนดเป้าหมายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับภาคเอกชน

รวบรวมเอกสารทางวิชาการเพื่อเสนอให้มีรายการขึ้นทะเบียนพลในต่างประเทศ

ปลายน้ำ

ผลักดันการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ใหม่/นวัตกรรมพล เพื่อส่งเสริมการใช้ในระบบบริการและอุตสาหกรรม

ศึกษาภาวะเปรียบเทียบตลาดเป้าหมาย พร้อมกำหนดแนวทางการค้าระหว่างประเทศ

สื่อสารประโยชน์ของพลเพื่อสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นในบุคลากรสาธารณสุข และประชาชน

1. เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนไฟลตลอดห่วงโซ่คุณค่าและการขับเคลื่อนไฟลในระยะ 1 ปี ตามเสนอ
2. มอบหมายคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนไฟลตามแผนการขับเคลื่อนในระยะ 1 ปี

วาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

6.1 กำหนดการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการนโยบาย สมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2568

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

โดย ฝ่ายเลขานุการกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก